

LXXXXIX

سنہ: ۱

نومبر ثانی ۱۳۳۲

صافی: ۶

دار الفنون

جہوں فاکولتہا لیترا مجھو عبدا
سنہ ۱۳۳۲

حقوق، سیاسیات، اقتصادیات

قسم اقتصادى

نظامات و ارادات ماليه

تعريفات و تفسيرات :

ذات تاجدارى طرفدن ساحه ماليه وجوده كتيريلن عقود *actes* صورت عموميه ده اراده سنه *décret* نامى ويريلمكده در . عقود تشريى اولديقه ، ادارى ماهيتى حائز بولنديقه كوره ، آرى آرى صفتلر ايله اراده سنه نك توصيفنه لزوم و ضرورت واردر . اصطلاح ايشلرنده هر شيدن اول وضوح تأميننه چاليشمق لازم اولدينى ايجون ، بودجه قانونى ، ويركى قانون و يا خود كيف . التفق مالى بر قانون ايجون مرعيتى لزومه دائر صادر اولان اراده سنه يه : « اراده قانونيه » ، « اراده قانونيت » ديمك ممكندر . قانون و يا خود ماهيتى اعتباريله شبه قانون اولان قوانين موقته ايجون : « اراده تقنينيه » ، « اراده تشريعيه » ديمك ده امكان تحتنده در . مع مافيه ، نه دنسه ، لسانمزده ارادات سنه نك اقسام مختلفه سنه راجع اولاجق صفتلر هنوز تعين و تقرر ايدم مامشدر .

كذلك ، قوانينك احكام تطبيقيه و اجرائيه سنى مين و مفسر اوله رق وجوده كتيريلن و نظام ، و يا خود « نظامنامه » اسميله لسان اداريمزده ياد ايديلن جمله قواعدك مرعيتى لزومه دائر صادر اولان « اراده » لره كلنجه ، بونلر ده صورت عموميه ده « ارادات تنظيميه » *décrets réglementaires* دنيلمك قابلدرد .

بزم نقطه نظر مزه كوره ، لسان اداريه ذات تاجدارينك ارادات و او امر سنه سنه راجع اولمق اوزره ، ماضيده اولدجه شايدن دقت بعض اصطلاحات تشكىل ايتمش ايسه ده ، علمائى متأخرين بونلرى استعمال ايدرك كوكلشديره مامشدر در . لسانمزده « اراده عليه » ساميه ، سنه ، تعبيرلرى ايله مقرراتك منبع و منشأى شخصيلرى كوزل بر صورتده افاده ايديلمكده اولدينى كې ، اصلاحات عظيمه اجرا ، حقوق سياسيه اعطاء ، صلاحيت وسيعه سياسيه بخش ايديلسنه دلالت ايدمك و جهله ، ذات تاجدارينك ايفاسنه تشبث ايلديكى عقود اداريه ، سياسيه و ماليه يه ، « خطهايون » ، فرمانهايون ، اسى و يريلمكده ، « كلخانه »

خط هايونى ، اصلاحات خط هايونى ، صدارت خط هايونى ، بطريقك ، واليك فرمانى
الحى هر كون قوللا نيلمقدمه در . طوغرىدن طوغرى به ملته خطاب ايدن ذات تاجدارينك
بياناته «خط هايون» تعبير ايديلكده در . «بياننامه» صوك زمانلرده استعمال ايديلكده
باشلامشدر . صدر اعظمك مأموريته دائر اصدار ايديلن فرمان هايون صدر اعظم
واسطه سيله عموم ملته خطابدر . بوندن طولاي بواراده سنيهك دخی اسمى «خط
هايون» در . واليك مأموريته فاطق اولان اراده سنيه «فرمان» اسمى ويريلير .
ارادهلى مأمورلك اجراى مأموريته متضمن اولان ارادات سنيه : «توجيهات سنيه» نامى
آلير . سياست خارجيه «نامه» نامه هايون ، عهدنامه هايون ، معاهده و مقاوله ، تعبيرلى
نام تاجدارى به تعلق ايدجك وجهله استعمال ايديلكده در . خطبه قرائى ، فتوا اعطاء ،
حكم اصدارى ضمتده خطيلير ايله مفتى و حاكملره راجع اولق اوزره صادر اولان
ارادات ايچون «برات هايون» برات عاليشان ، مراسله ، منشور ، اصطلاحاتى ديلزده
موجود والآن زباتر ددر .

تحليلات اجرا ايديله جك اولوراييه كوريليركه منشور ، مراسله ، برات ، خط هايون ،
فرمان كى برقم كهلر اشخاص حقنده صادر اولان ارادات تاجدارى ايچون ، كذلك
برات ، فرمان ، امتيازنامه كى اصطلاحلر بعض حقوق ماديتهك اكتسابنه مدار اولق
اوزره صدور ايدن اوامر پادشاهى ايچون ، «نامه» نامه هايون ، عهدنامه ، معاهده ،
سفرا ايله حكمداران اجانب و سفيرلى نامه بايبلان عقود تاجدارى ايچون مستعملدر .
نهايت ، برنوع ماهيت تشريعيه وقانونيه يي حائز اولان عقود تاجدارى «نظام ، نظامنامه»
اسمى آلير .

على العموم مقررات تاجدارى ايچون «قرارنامه» اصطلاحى قوللا نيلمقدمه ،
تبليغات طايه سنيه يده اكثريتله ساده جه «اراده سنيه» و يا خود ارادات تنظيميه دن
تفريق ايچون «اوامر سنيه» نامى ويريلكده در . قانون اساسينك ۳۰ نجى ماده سنده ،
«طرف حضرت پادشاهيدن تصديقه محتاج اولان مقرراتك معمول بها اولسى ايچون
صدراعظم ايله دائره متعلقه سى فاطرى طرفلرندن «قرارنامه لره» وضع امضا ايديله رك ،
قرارك مسئوليتى درعهده اولونمق و آنلك امضاسى بالاسينه طرف حضرت پادشاهيدن
دخی وضع امضا بيورلق شرطدر . «فقره سنده قرارنامه تماماً décret مقابلنده استعمال

ایدیلیور. بوماده نك نهايتده و ۳۶ نجی ماده ایله دیگر برطاقم ماده لرده مستعمل اولان « هیئت وكلا طرفندن ویریان قرارلر » فقراتندن آكلاشیلیور كه ، واضع قانون « قرار » ایله « قرارنامه » یی تفریق ایتك ایستیور. قانون اساسینك ۱۰۴ نجی ماده سنده « قرارنامه » كلمه سی ینه عینی معنا و مقامده قوللانیلمش و « سنه سابقه موازنه سنك احكامی برقرارنامه ایله تمديد ایدیله بیایر. » دنیلمش در. قانون اساسینك دیگر موادنده كرك مجلس ملی ایچون و كرك مجلس وكلا ایچون « قرار » كلمه سی استعمال ایدیلكده و « هیئت مبعوثانك اكثریته ویریه جك قرار » ، « اكثريت مطلقه ایله » یاخود ثلثان اكثریته ویریه جك قرار » ، « هیئت عمومیه نك قراری » فقره لرندن آكلاشیله جنی و « حمله » بوجهت اعتنا اولتمقده در. فقط ، اوتوز برنجی ماده نك وسطلرینه طوغری : « شكایتك شایان مذاكره اولدیفه دائر اكثریته ترتیب اوله جق » قرارنامه ، هیئت مبعوثانده قرائت اولونور. « فقره سنده بوكا مخالف ایدیلسدر. هر حالده ، بز لسانزده مجلس وكلايه عائد اوله رق اخیراً تنظیم اولسان نظامنامه ایله مواد قانونیه ده استعمال جهته اهمیت ویریلدیکی اوزره ، « قرارنامه » ایله ذات تاجدارینك اراده سنه اقتران ایلش اولان ویرماهیته تنظیمیه مالك و یاخود غیر مالك بولان اجرا آت و عقود اداریه یی آرتق آكلامق مجبوریتده یز. نته کیم بعض دقتی حقوق اداره جیلرمن ، اصطلاحده ثبات و متانت ویک رنکی به موافقت لزومی قبول ایدرك ، بوكله یی کلیشی كوزل ، هر برده آیری معانده قوللانیلمقدن بحایت ایتككه باشلامشدر. نظام ، نظامنامه ، قرارنامه ، قرار ، اراده سنیه ، او امر سنیه بوحاله كوره ، بربرلرندن آز جوق تفریق ایدیله رك ، كندی مقاملرنده قوللانیلملی در.

بز زمان حاضرده اراداتی بویوك ایکی واساسلی قسمه تفریق ایتكده یز :

۱ — ارادات عمومیه و یاخود ارادات تنظیمیه . Déc. génér. ou règlementaires

۲ — ارادات خصوصیه و یاخود ارادات شخصییه . Déc. spéciaux ou individuels

ارادات عمومیه و یاخود ارادات تنظیمیه :

ارادات تنظیمیه ایچون ، بر قانونك اجرا و تطبیق ضمنتده فقرعاتی تعیین ایتك اوزره ، وجوده کتیریلش اولان اوامری محتوی ارادات سنیه دن عبارتدر ، صورتزده تعریف ایراد ایدنلر و یاخود ، قوانینك احكام تطبیقه و اجرا ییه سنی مبین و مفسر اوله رق

وجوده کلن جمله اوامر و قواعد در، دینار واردر، بوتعریفلر مظهر قبول اولسه، بوراده دقتمزه چاربان ایکی نقطه بی اونوتماق لازم کلیر:

۱ — ارادات عمومیه فعلاً و یا حکماً بر «مبداء قانونی» دن باشلار. مقصد تنظیم، بحالده بر قانونی آمام واکال ایتک و یا خود حسن صورتله تطبیق و اجرا ایدیه جک حاله قوتقه چالیشمق در؛ قانون قوه تشریعیه دن صادر اولدینی حالده، «نظام» نامنی الان ارادات تنظیمیه، ذات تاجداری طرفدن وضع اولونور؛ بر قانون دیگر بر قانونه مخالف اولدینی حالده، ارادات تنظیمیه هیچ بر قانونه مخالف اولاماز، بلکه اویغون اولور.

۲ — ارادات تنظیمیه برجهله اوامر و قواعددن عبارتدر؛ امر ایدن، اساس حرکت تعین ایلین ترتیباتدر؛ لکن، قانون کی «قاعده عمومیه» وضع و حق تأسیس ایتمز؛ حقوق مؤسسه نك طرز تأسیس و مدافعه و اجرا نه راجع قواعد و ترتیبات فرعیه احداث ایلر. فضله جه درین نظریاته دوشمامک و مسئله نك فلسفه نه کیرمامک ایچون، قانون اساسیمزک ذات تاجداری به حقوق تنظیمیه بخش ایلین ۷ نجی ماده سنک فقره معلومه سنی ذکر ایدرک، ارادات تنظیمیه ایچون بورادن برتعریف دکلسه ییله، براساس چیقارمغه چالیشه جقم:

«دوائر حکومتک معاملاتنه و قوانینک صور اجرائیه سنه متعلق نظامنامه لر تنظیمی حقوق پادشاهیددر. بناء علیه، بواساسه استناداً، ارادات عمومیه و تنظیمیه «نظام» و «نظامنامه» احداث ایلر.

نظر دقه چاریمغه شایاندرکه، قانون ساده جه قوانینک صور اجرائیه سندن بحث ایله اکتفا ایتیمور؛ برده دوائر دولتک معاملاتنه طائد اوله رق وجوده کله جک بولنان نظاماتدن بحث ایلور. شو حاله کوره، ارادات تنظیمیه، غایت طبیعی اوله رق: اول باول، «تشکیل» و صرف «تنظیم» نامیه ایکی به آریله ییلر. برنجی قسم، «نظامات تشکیلیه» بی وجوده کتیرر؛ ایکنجی قسم «نظامات عمومیه» بی احداث و تشکیل ایلر. نته کیم، ذات تاجدارینک حقوق اداره سندن بحث ایدیلر ایکن، بوایکی نوع صلاحیت اداره نك موجودیتی و افتراقه استعدادی حقوقیلر طرفدن اونوتولما مقده در. صکره، ارادات تنظیمیه بنه آریجه ایکی قسمه تفریق ایدلمکده و برینه «اداره عمومیه ارادات تنظیمیه سی» و یا خود نظاماتی، دیگرینه «عادی ارادات تنظیمیه» و یا خود نظامات عادی، اسمی و برلمکده در. بونلر حقنده بر آزا شاعیده معلومات و ایضاحات و بریه جکدر.

نظامات ماليه نك اهميتي :

تشكيلات ماليه جه نظاماتك بويوك بر اهميتي واردر . سببي ، بر جوق مسائل ماليه نظامات ايله تنسيق وحل ايديلكده در . قانون زميني اولان موضوعاتك پك جوق اقسامي ده بعضاً نظاماتك ايچنه آلنقده و بناء عليه ، «ساحه تنظيم» بSBتون كسب اهميت وجديت ايلكده در . تبعات علميه ده بولنانلر ايچون «ساحه تقنين» ايله ساحه تنظيم آز جوق حدود معينه يه مالك اولمق ايجاب ايدر . نهايت ، اكثر مسائل تشكيليه - كه انتظام ماليه نك اساسيدر - نظاماته مستدر ؛ بوحالده ، نظاماتك ساحه ، حدود و مواد محتمله محتويه سي حقده بزجه قناعتبخش بر جوق اساسات علميه بولنمق ماليه نامزك حسن تفهيمي نقطه نظرندن قطعيتله الزمدر .

مال مأموري اوله جق بولنانلر ايچون ، نظاملر ، خصائص و طبيعيتلري ومندرجاتنك اوصاف و اشكالي و محتوياتي نقطه نظرندن آريجه بيلنمك اقتضا ايدر؛ چونكه ، مال مأمورلري طرفندن تطبيق ايديلك ايجاب ايدن اساساتي محتويدرلر .

بالخاصه ، وكلاي ملتجه ، نظامات ماليه نك ساحه تقينه داخل مسائلي ايچنه آلوب آلمديني مبادي صورتده تقينش ايديلك لازمه دندر . ملتك حقته جوق دفعه نظامنامه لر ايله تجاوز ايديلر و قانونلرك يرينه ، مجلس ملينك خبري اوليه رق وضع ايديلن نظامنامه لر ايچنده موجود و ظاهر حاله كوره اهميتسز ماده جكلر ايله حقوق ملت پك بويوك ضربه لر اورولور و يا خود اوروله بيلر ؛ بونك عكسي ده ملحوظدر . تماماً موضوعات نظاميه دن اولان احكام ، قانون شكل و حالنده ترتيب و مجلس مليجه قبول اولونور . برنجي نه قدر غير مطلوب و مضر ايسه ، ايكنجي ده علماً او قدر غير ملتزم و بلكه مضردر .

مي تنظيمك تلفي تاريخي :

«ملت قوتي» كنديسي مرتب و مشكل بر صورتده كوستره رك اراده سي اظهار و حكمدار ايله حكومتك اختيار و ارزوسنه اراده سي علاوه ايلديكي زمانلرده ، حق تنظيم ايله حق تقنين بر قوتده تمرکز و بر نقطه ده اجتماع ايلده رك آريلق ، غير يلق آثاري كوريله مامشدر . حالبوكه ، ملت منتظم بر دور تشريعي به كچه رك پارلمنتو ماكنه سي متوالياً ايشلمكه و قانونلر بوعضو دولته مذاكره و هضم اولنه رق ، ملتك اراده سنه موافق اولمق اوزره ، يكي بر شكل اكتساب ايلكه باشلا دقن صكره ، حق تقنين ايله حق تنظيم بر برلرندن آريلفه باشلامشدر .

واقعا، بعض دورلره تصادف ايديلمكده دركه، بالخاصه امور ماليه ده حكومت و حكمدارلك اراده سى و اختياري تصور ايديلمك و هر شى ملت مجلسى طرفدن يابلق، همان همان قاعده حالده در. بناء عليه، قوانين ماليه اساسلى اعتباريله ملت مجلسى طرفدن ترتيب ايديلمكى كچي، تفرعات تطبيقيه ده كذاك پارلمنتوچه تعيين ايديلير و حتى بودجه نك اجراآت فرعيه سنه نكهمان اوله حق دائمي پارلمنتو انجمنلرينك موجوديته نروم كورولور. اسكى حكومت و حكمدارلك وسعت حقوقه قارشى، مجلس مليه نك مختلف مملكتلرده ايلك زمانلرده كوستردكلرى بونوع طاشقينقلر زائل اولدقدن صكره، پارلمنتورلك حق تقينى ايله حكومت اجرائيه نك حق تنظيمى، «موضوع و نتيجه»، اعتباريله پيدربى آيريلغه، تقسيم اعمال اجرا ايديله رك، مسؤليت اجرائيه به تعلق ايدجك اقسامده حكومتك ماضى به نظراً، راز سريست براقلمسك اسبابى تهيه ايديلمكه باشلامقده در.

هيئت اداره نك ظاهر حاله كوره ايشى قوانين موجوديه نظراً، شخصى و مادى احوالده ساده جه قرار ويرمك و قانونلرى شخصه و ماده به تطبيق ايلكدر. لكن، اجرا ايديلن تجارب كوستردى كه، قانونلر ايله قانونلرك تطبيق اوله جفى اشخاص و مواد آرهنده مهم برصافه ماق و اردر، قوانين استحضارات مطرده و منظمه سز تطبيق ايديله مزه. بناء عليه، حكومت اجرائيه سوق ضرورت ايله، قوانينده مؤسس قاعده لردن ماعدا، حياته دهاياقين، نسبة دها عملى و فقط هر حاله يته قاعده ماهيتى حائز بعض اساسات وضع ايدجكدر. پارلمنتورچه و بريلن امر قطيلرك تطبيقاده منتج موفقيت اولماسنه و حكومت اجرائيه نك بحق مسؤليت لردن تبرى ايله بيلمسنه نظراً، يواش يواش بر ضرورت اوله رق حكومتلره صلاحيت تنظيميه و يريلك اساسى تقرر ايدلى. هيئت اداره نك بو حالده موقع سابق عودت ايديبور. حكومت اجرائيه يوكسله يوكسله «قانون وضعى حق قديمه» مشايه برطرزده شيمدى «قاعده تنظيميه» تأسيسنه حق قازانيبور.

زمان حاضرده ملتك متشكل حق تقينى قارشيسنده حكومت اجرائيه نك تأسس ايلش و هر مملكتنده مظهر قبول اولش بولان برحق تنظيمى و اردر كه، ماهيت و اساس اعتباريله بوايكى حق عيى ضرورتدن نشأت ايلكده، عيى مقصده اجراآت دولتى اماله به معطوف بولنقده در. هدف و ماهيت اعتباريله بركى تلقى ايديلمسى ممكن اولان حق تقين و حق تنظيم مع التأسف الآن شكل ظاهرى، موضوع مادى، نتيجه اعتباريله تنسيق

و مناسبات متقابلہ هنوز تعین ایدیلہ مامش و اکثر احوالہ حق تنظیم و بعضاً حق تقنین ضررینہ اولہرق ، حدود و موضوعات بررلرینہ قاریشدیریلشدر .

مسئلہ نظری اولہرق مطالعہ ایتیمکده اولدیفمزی خاطر دن چیقارمیهرق سوبایورم : بعض ارباب علم ، رجال دولتن صکره ، زمین تقنین ایلہ زمین تنظیم مسئلہ سنک آردہ سنندہ برحد فاصل بولنہ میه جغنی ادعا و بیان ایتیمکده اولدقلرندن ، حق تنظیم تکامل تاریخیسی سرعتله وقوعه کلامکده ، مسئلہ نک ساحه سنده وضوح حاصل اولدقدن ماعدا ، قاریشقلق زیادہ لشمکده در . تاریخی برحقیقت وار ایسه ، اوده شودر :

« حق تقنینه مقابل ساحه مالیده دخی برحق تنظیم واردر ؛ حق تقنین حق تنظیمی تحدید و تضییق ایدہ بیلیر ؛ فقط ، احما واقنا ایلیمه مز . کذلک ، حق تنظیم بعض تکاملات اداریه و سیاسیه یوزندن ، احتمال کسب وسعت و اهمیت ایدہ بیلیر ؛ ساحه تقنینه داخل بعض مسائلی ، کندی موضوعاتی ایچنه صورت مستقلده آیر ؛ فقط ، اوده حق تقنینی استخلاف ایلیمه مز . ایکی حق برر موجودیت و حدود مستقله یه مالک اولہرق و بعضاً بررلرینہ تداخل ایدہ رک ، تکامل ایدہ جکلردر . »

روش تاریخی گاه اراده ملتہ اراده حکومتک غلبه ایتدیکنی ، و یا اراده ملیله اراده تاجدارینک تعادل و تساوی حاصل ایلدیکنی ، گاه اراده ملیله هر نوع ارادات شخصیه و کتله و یه فوقده ، حکومت و تاجدارک اراده سنه فائق اولدیفنی فعلاً بزه کوسترمکده در . بو صفحات تکامل دور دور ملتدرده تظاهر و تعاقب ایدرک و نهایت بر موازنه معتدله و مقعوله حصوله کلهرک هر شیئک حدودی تعین ایلکده و مملکتلرک احتیاجنه کوره ، برتقسیم اعمال اساسی تطبیق ایدیلیمکده اولدیفندن طولاییدرکه ، بزه نظراً ، حق تقنین ایلہ حق تنظیم برکون تماماً و صراحة تیلرایدرک ، حدودلرینک تفریق براساس متین اداری و علمیه هر یرده استناد ایدہ بیلہ جکلدر .

حق تنظیم طرز نظامی :

حق تنظیمک تکامل حاضرندہ ایکی استقامت کورولمکده در :

۱ — موضوعات نظامیه پیدرپی موضوعات قانونیه حالته انقلاب ایتیمکده ، نظام و یا خود مواد نظامیه قانون و یا خود مواد قانونیه اولمقده در .

۲ — قانون موضوعلى پىدرې نظام موضوعى اولويور ، قانون يرينه نظام قائم اولمغه ، مواد قانونيه نك يرينى مواد نظاميه طومغه باشلايور .

برنجى جهت قولاي اكلاشيله بيله جك برحادثه تكاملدر . بر زمان اهميتى تقدير ايديله مين مسائل يواش يواش كسب اهميت ايدر ؛ تقنينه لزوم كورولين حادثات ماليه تقنين اولونور: يكي قانون وضعه وياخودبعض موادقانونيه علاوه وتذييلنه لزوم كوريلير . مداخله دولتك ساحه حياتده آرتمى يوزندن يكي يكي قانونلرك وضعه احتياج حاصل اولمقدهدر ؛ بالخاصه ، اقتصادى ومالى ساحهده منافع مليه وفرديه يكي شكل وصورتلرده تصادم اينديكي ايجون ، اكثر مسائل اقتصاديه وماليه يي قانونلر ايله حل ايتمك ايجاب ايتمكدهدر . باخصوص ، زمان حاضرك بين الملل مناسباتى ، تجارت فعاليتى ، اشتراكاتك توسى وصنابعك انكشاف عظيمى شكل حيات ماليه يي دائما هركون يكيك ويبرمكده ، بوندن طولايى قانونيت ساحه سى بالضروره توسع ايتمكدهدر . قانونلرك اسمى وجسمى بوندن طولايى آرتيور؛ مواد قانونيه كون كچدكجه اكسليميور ، زياده لشيديور .

احوال سياسيه نكده ، بعضاً قانونيته طوغرى فضلر بر تمايل حصوله كلمى ايجون ، سبب تشكيل اينديكي ميداندهدر . حال حاضرده ملت مجلسى مسائل ماليه نك هپسنى بيلمك وكنديسى تنظيم وتقنين ايلك ارزوسنى اظهار ايتمكده ومداخله سنى بعضاً اولدجه اوزاق ساحه لره قدر كوتورمكدهدر .

اوليه برطاقم قانون ماده لرى واردركه ، اونلر برچوق زمان نظامنامه لرده ، تعليماتنامه لرده محرر ايدى ، بعضاًده برحادثه ظهور ايدنجه اداره مختلف شكل وصورتلرده ، زمانه كوره حل اولونور ، برقاعديه بيله غيرمربوط بولونورايدى ؛ يواش يواش بونلرك اهميتلرى ترايد ايندى ، سويته مليه نك يوكسلى ، ادراك حقوقيك باشقه لاشمى يوزندن بونوع مسائل اداريه ماليه ، موضوعات قانونيه حاله كلدى ، قانونلره برقاعده حقوقيه اوله رق دخول ايلين موضوعات حتى بعضاً قانون اساسيلره قدر ارتقا وحلول ايلدى .

بناء عليه ، زمانمزرده حيات ماليه تظاهراتندن اولق اوزره بك ازهمم تلقى ايلديكمز وحقرنده بلكه نظام وتعليمات وضعه بيله لزوم كورمديكمز مسائل آتيده بعض قانونلرك موضوعاتنه داخل اوله بيلير . نته كيم ، قبل المشروطيه ترتيب ايديلن ويركى نظامات وتعليمات ومقرراتى زمان حاضرده قانون ماهيتنى اكتساب ايلمكده ومعدل يكيلرى نشر

اولونور ايكن ، بونلر طرف قانونيه دن كچه رك ، املاك و ير كوسي قرار نامه سي شكانده دكل، مسقفات و ير كوسي قانوني، تمتع و ير كوسي قانوني، فراغ و انتقال و ير كوسي قانوني كهي اسملر اقمده در . اعشار ، اغنام ، كرك ، اراضى ، طوز ، توتون ، مشروبات كئوله و ير كيلرى ايله مصارف حقنده ده عيني شكل استحاله و تكامل حصوله كلك اوزره در . حق تنظيمك بوشكل تكاملى تدقيق ايديلير ايكن ، مجلس مى : تشرىي و قينى حقنى «تنظيمى» حاله كتيبور ، حكومت اجرائيه نك ساحه تنظيمه تجاوز ايديور ، دنيله بيلير مى ؟

دنيله من : مجلس مى ايستر ايسه ، نظامنامه ده ياپيلير ، فقط ، بر كره تقسيم اعمال اجرا ايديله رك ، نظامنامه ماهيتى حائز جله احكام و قواعدى كندى ساحه تشرىيندن چيقارمش اولدينى ايجون ، اونك ياپدينى «نظامنامه» دكلدر ؛ «قانون» در : حق ، نظامنامه ماهيتى حائز قانون ياييور ادعاسى پارلمنتويه فعلاً و عملاً واقع اولور ، فقط ، بالنظريه بو ادا سرد ايدىلامك اقتضا ايدر . يعنى ، دون بر نظامنامه نك مواد مندرجه سنى وجوده كتيرن احكام اكتساب اهميت ايدرايسه ، بوكون ماهيتى تبدل ايدر و موضوعات قانونيه دن اولمغه دكر ، دنيلمك ممكندر . بوامكان استحاله يى قبول اتمه ك ، مؤيد بر صورته حيات بشرى چيويش و تكامل حيات و حادثاتى انكار ايلش اولورز .

موضوعاتك اكتساب اهميت ايدرك ماهيتلر يى تبدل و موقعلر يى تحويل ايلمى چوق دفعه مؤلفله قانون و نظام ساحه سى و ماهيتى حقنده فنا و متموج فكرلر و ير مش و قانون و نظام چر چيوه سى ايله برابر ماهيتك ده دكيشديكى ذهائى حصوله ككشدر . ماهيت قانون هر كون دكيشمك دن ماعدا ، بنم ظن و اعتقاد مه كوره ، چر چيوه ده علماً آلت اوست اولماشدر ، يالكز محتويات مقداراً آرتمش و اكييلمشدر كه ، بوده زمانك و تحولات سياسيه و اجتماعيه نك طبيى بر نتيجه سى تلقى ايدىلك لازمدر .

ايكنجى استقامت تكامل : اسكى قوانين ماليه نك متروكي و مفسوخيتى ، موجود قوانين موادينك بسطلشديريله رك آزالديلمى ، بر زمان موضوعات قانونيه دن عد ايديلن مسائل و احكامك بر نظامه موضوع اتخاذ ايديلمى و يا خود بسبتون تقنين و تنظيم ساحه سى خارجه آييلمى كهي تظاهراتدن عبارتدر .

قوانين موجوده نك تعديلاتى ائناسنده «بسطلشديرمك» احتياج ادارى و علميى چوق

دفعه حس ايدىلير ، بمضاده بويوك اصلاحات اداريه وماليه دورلرنده اسكى قانونلر بىستون حكمدن ساقط اولور ، ماضيده مسائل قانونيه دن عد ايدىلن امور ، بودفعه امور عادية اداريه دن تلقى ايديلهرك ، ساحه تنظيمه نقل اولونور . بوحركت ، اداره مقتضاي مصلحت اوله بيلدىكى كې ، مملكت ايجون علماً واداره موجب منفعت دخى اولور . نته كيم ، بزم مملكتمزده بعدالمشروطيه بك آز اساسى قوانين ماليه قبول ايدىلدىكى حالده ، تحصيل اموال قانونى ايله ديكر بر ايكي قانونك مذاكراتنده ، اوتهدنبرى قانونلرده بولونديريلش اولان برطاقم ماده لرك ، عمومى پرنسپلردن اوزاق عد ايدىلدىكى ايجون ، بر اثر تكامل اوله رق ، بحق خارجه اخراج ايدىلدىكلى كورولمشدر .

عنى حال ، ممالك سائره ده دخى مرزمان واقع اولور وبرطرفدن قانونلر ايجنه جميع احوال مهمه بر قاعده عموميه تحتند جمع وتلخيص ايديلهرك التحق ارزو ايدىلدىكى و آلتدنىي حالده ، ديكر طرفدن قانونلرك ايجنده بعض احكام مهمه سابقه اهميتدن سقوط ايتدىكى ايجون ، قانون خارجه چيقاريلير ؛ « تكامل قانونى وتنظيمى » ايكي جهته طوغرى دائماً واقع اولمق ايجاب ايدر .

صورت مطلقه ده ايكي طرز تكامل حقنده دخى موجب منفعتدر ، دنيلمك ضروريدير . فقط ، بعض ارباب علم ، كويا تكامل بر جهته واقع اولويورمش ، ظن وذهابنده بولوندىقلردن ، مسئله يى بكهجت اوله رق مطالعه ايتمكده وهانكى مسلك سياسى اقتصادى به مربوط ويامتابل . اسيرايه لر ، اوجهتى تقويه ايدىلجك بيانانده بولنقده درلر . ملت وكيلى طرفدن قوتنرولك بهمه حال آرتديريلسى لزومه قائل اولان بعضيلرى حركت تكامليله ده برنجى جهتك غلبه سنى ايسرلر ، متادياً قانون موضوعاتى تزويد ، ساحه يى توسيع ، حكومت اجرائيه نك صلاحيتنى تضيق ايدرلر ؛ بعض احواله كوره ، بومسلك سالكىنى مملكتنده سياست غالب ايسرلر دور دور اكثر احكام غير مهمه واساسيه نكده قانونلره ربط ايدىلدىكى كورولور . عكس حركت تكامليله بك آز واقع اولور واشد احتياج حالنده ، قانونلرك بىستون فسخ وتعديله ضرورت كورولديكننده ، حصوله كليره . فقط ، عكس جريانكده بعضاً غلبه ايلسى قابلدز . بناءً عليه ، قانونلر مذاكره وتعديل ايدىلدىكى صره لرده ، بسطلشديرمك ، انحق عمومى اساس وضع ومدار استناد تعيين ايله اكتفا اولونمق بودورده باشلار . بو طرز تكاملك صرف پرنسپلره راجع اسباب اوله سندن ماعدا ، اسباب قاليه سى ده واردر :

۱ — ملت و كيللى ايكى درجده عد ايتدكلى مسائل عموميه ايله مشغول اولوق ايسته مزىلر ؟ بوراده كندىلرني بورماق قاينوسى بيله واردر .

۲ — حكومه واسع حريت و يرملك احتياجنى كوررلر ؟ حكومتك دراتى واميت واعتماده ، سربستى به احتياجى حسن تلقى ايدىلر .

۳ — تقسيم اعمال اجراسى ايلرى به كوتوريلك ارزو اولونه بيلر .

بعض ارباب علمه نظراً ، طبقى قانون كې قواعد عموميه يى محتوى ومادهسى ، روحى اعتباريله قانوندن فرقسز دول متمدنهك برچوق نظاماتى واردر . و بونلرك قانون حالده دكل ، نظامنامه حالده قلمه آلمسى واوشكل و قيافته چيقمسى صرف اتر تصادفدر . بوادعا شكل ظاهريسى اعتباريله طوغرىدر ، فقط اصلاً قانونك نظام و نظامك قانون اولوشى ، تصادفى دكلدر ؟ عرض ايلديكم اسبايدن بمضيلرينه بو حالك استناد ايلديكى عندالتدقيق آ كلاشيلمق قابلدرد . يعنى ، ديمك ايسته بورزكه ، قانون اوله جفته نظامنامه حالده چقان قواعد عموميه بهمه حال بر مقصد مهم و مضرك محصولدر ؟ اكثر احوالده ، فكر حقوقى نقصانى ، قاعده لره رعايتسزلك ، ملكتك احتياج تكاملى ، اسباب سياسيه بونتايجى وجوده كتيرر . قانون و نظام ايچون بر اساس و مقياسك قبول ايديله مامسى ، قبول ايديلشسه تطبيق اولونه مامسى ، باشقه صورتله ابضاح ايدىلك امكان تحتنده دكلدر .

صلاحيات تنظيميك اساس رهنمى :

حق تنظيمك ذات تاجدارى به نه دن طولايى توجه ايتديكى و صلاحيت تنظيميه ايچون حكومت اجرائيهك هانكى منبعدن قوت آلدني بر مسئله مهمدر . كرك تشكيلايه راجع اولسون و كرك قانون اساسيده و يا خود ديكر بر قانونده مندرج احكام قانونيهك اجرائيه متدائر بولونسون ، ياييلان و اداره عموميه نظامنامهسى ياد ايديلن نظامات ايله امر مخصوص قانونى به غير مستند اوله رق وجوده كتيريلمش اولان نظامات ماليه معمول به اولوبوراييه ، بومرعت نهك محصولدر ؟ بوراده ايكي نقطه نظر موجوددر :

۱ — قوة تشريعه حكومت اجرائيه به وكالت تقنيه و ير مشدر .

۲ — قوة اجرائيه ، اساساً كندى ساحه سنده مستقل اولدني ، ولايت عامهسى بولندينى ايچون ، مجلس ملينك حق تقنين و تشريعه مشابه برحق تنظيمى فى حد ذاته

حائزدر. مع مافیه، حق تقنین آیری ساحیه، حق تنظیم آیری ساحیه مالکدر؛ بربرلینی بونلر اکال ایتدکلی ایچون، حدودلرنده تداخل آتاری بعضاً کورولور.

برنجی نقطه نظری قبول ومدافیه ایدنلره کوره، حکومت اجراییه حق تنظیمه وکالتی حسیله مالک اولدینی ایچون، آنجیق شرائط وکالتیه کوره، اجرای حرکت ایتک مجبوریتدهدر. بایدینی نظامات بو حالدیه قوانین موجوده تک متمم ومفسریدر؛ بعض احواله کوره، اراده تاجداری اراده ملیه رینه اقامه ایدیلش اولدینی ایچون، نظام قانون مقامه قائم اولمشدر. متمم، مفسر اولق باشقه، قائم اولق ینه باشقهدر؛ بورایه دقت ایتک لازم کلیر.

وکالت نظریه سه طرفدار اولانلره نظراً، ذات تاجداری اشبو وکالتی بعضاً برامر صریح قانونیه استناداً آلیر؛ مثلاً، دیوان محاسبیه دایر قانون اساسیده کی احکام، دیوان تشکیلاتی، اعضاسنک نصب وعزل وترقی حقنده برنظامنامه وجوده کتیریلشی آمردر، تذک محاسبیه، تحصیل اموال، ومسقات وتمتع قانونلرنده شو ویاخود بومثله تک تطبیقه دایر قهرائی قرارلشدیرمق اوزره، حکومت اجراییه جه نظامنامه یاییلشی امر ایدلمکدهدر. کک تشکیلاته دایر، کک مسائل سائر اداریه به راجع اولسون، بوضوئله وجوده ککن نظامات: «اداره عمومیه نظامنامه سی» - règlement d'ad - ministration publique اسمیه یاد ایدیلیر.

بعضاً دخی عمومی بروکالتیه مستنداً حق تنظیم استعمال اولونور. قوه اجراییه تک بوعومی حق قانون اساسی عثمانیده موجود: «دوائر حکومتک معاملاتیه وقوانینک صور اجراییه سه متعلق نظامنامه لر تنظیمی حقوق پادشاهیدندر». افاده سیله تأمین وتقویه ایدیلشدر. بناء علیه، مجلس ملیدن آیری برامر قانونی اخذینه حاجت اولمیه رق، عمومی صفت وکالتی طولایسیله، قوه اجراییه جه بوکی نظامات یاییله بیلیر؛ بونلره «نظامات عادیه» نامی وریلمکدهدر.

حاصلی، بعض ارباب علمه کوره، حق تنظیم صریح، معین ومقید بروکالتیه ویاخود عمومی وکالتیه مستنداً جریان ایدر.

ایکنجی نقطه نظری قبول ایدنلر بوراده ایکی ساحه تک اولا مستقل اولدینی اثبات وادعا ایتکدهدرلر: تشریعی ساحه ایله اجرای ساحه بسبتون آیریدر. تشریعی قوت

اجرائی ساحه کیره من؛ اجرائی قوته کلنجه ، اوپک اسکی زمانلرده بلا مزاحم و غیر محدود برحق تقنین و تشریع مالک اولدینی کبی ، زمان حاضرده صرف کندی ساحه راجع اولق اوزره ، ینه تشریع قوته مالکدر ؛ فقط ، بولک ساحه سی اسکیندن طاردر ؛ صکره اسمی ده تشریع و تقنین دکل ، تنظیمدر . اجرائی طبیعتی ایجابدن اولق اوزره ، تشریع ایله ممتزج اولسی اقتضا ایدر ؛ بناءً علیه ، ذات تاجداری ، صرف اجرا رئیسی ایکن ، اجرا دائره سنه راجع برقوة تنظیمیه ده مجلس ملیدن آریجه و صورت مستقلا ده مالکدر . بوه ذات تاجداری ایچون برحق طبعیدر . قانون اساسینک ۷ نجی ماده سنده موجود « صلاحیت تنظیمیه » ، ذات تاجداری ایچون مجدداً تأسیس ایدیلش اولان برحق صورتنده دکل ، ماضیده ده واسع شکله موجود اولان حق تقنینک محدود و منحصر بدرجه سی تحقیق و تأیید صورتنده ایضاح اولونور .

کذلک ، کیف مالتفق برقانون طایده و یاخود قانون اساسیده برقره قانونیه نک صور اجرائیه سنه متعلق نظامنامه یا بیلیمسک امر ایدیلسی ، ساده جه حکومت اجرائیه نک نظر دقتی جلب و دعوت و اماله ایچوندور ؛ یوخسه ، مأذونیت و وکالت اعطا ایدیلک مقصدینه مبتنی دکلدر . چونکه ، قوه تشریعیه اجرائی ساحه سنه مداخله حق دکلدر ؛ حقی اولمادینی ساحه نی تنظیم حقنده مأذونیت و یرمک نظریاتخیل طرفندن رد ایدیلکده اولدینی کبی ، اساساً حکومت اجرائیه نک بوبابده مأذونیت و وکالت احتیاجی ده یوقدر . اجرا حق ایله برابر ، اجرا ساحه سنده « تنظیم حق » طبیعت مصلحته بناءً تشکیل ایلکده در . باخصوص ، وکالت اساسی قبول ایدیلسه ، یا بیلان نظاماتک قانون حکم و قوتی حائر اولسی اقتضا ایده چکی و هیچ بروجهله محاکم و شوراجه فسخ ایدیله میه رک همه حال معمول به اوله جفی طبعیدر ، جریان احوال ایسه ، بولک عکسنه در .

زمان حاضر ایکنجی نقطه نظرک دها علمی و قوی اولدینقی بزه کوستر مکده در .

بو حاله کوره ، نظاماتک اداره عمومی نظاماتی ، نظامات عادیه قسملرینه تفریقاری قسماً اساسی اولق ایجاب ایدر . مع مافیه ، بوزمینده حقوق اداره عمومی تشکیلاتنده خیلی ترقیات وقوعه کلش و زمانمزجه آلان بوتقسیمانه مراجعت اشکائیة *recours contentieux* نقطه نظرندن اهمیت و یریلک ضروری بولونمشدر .

صلاحت تنظیمك فائده لری :

حق تقنین و تشریع من صكره وجود بولان و طبیعت تشكیل دولتن قوت و منبعی
الان ، حق تنظیم بعض مؤلفله كوره ، فوائد آتیہ بی تأمین ایلمكده در :

۱ - مجلس ملینك اشتغالاتی بوضوئله تخفف ایلمر . اهمیت آاز ، سریع تحولات
كوسر مكه مستعد ، ماهیت قیہ سی ثابت و باهر اولان مسائلك قانوناً تنظیمنه لزوم یوقدر .
بونلر صراحة و یا خود ضمناً ترك اولونور . اساساً قوه تشریعیه جه باشقه درلو یا بمق
امكان تخنده دكلدر .

۲ - تقسیم اعمال طولایسیله اداره نك تخصصندن بوسایه ده بحق استفاده
اولونور . اكثر قوانینك بروز و نقصانلری مهارتكارانه وجوده كتیریلن نظامات ایله
اكال و تصحیح ایلمكده در . روح قانون دكیشمدیكى حالد ، اجرا آتده كی مهارت
واجرا آتی سوق و اداره ایده جك نظاماتده تأمین ایديلن سهولت ، ویركى و مصرف
قانونلرینك حسن نتیجه ویرمسی تأمین ایلمر .

۳ - تعدیلات مقتضیه و متحققه دها چاپوق حس و اجرا ایديله بیلمر . مؤسس اساسلره
طوقونولفسزین و مجلس ملی به مراجعه حاجت قالمق سزین ، نظاماتك تعدیل ، اصلاح
واكالی مادامكه میسر در ، بوحقك موجودیتی مملكتجه پك زیاده فائده لیدر . سنه ده
بردن زیاده دكیشه جك نظامنامه تصور ایديله بیلمر ، حالوكه هر سنه مجلس ملی بعضاً
ایكى دفعه اجتماع ایلمكده در ، دنیه بیلمر ایسه ده ، مجلس ملینك وظائف اساسیه تشریعیه سنك
كثرت واهیتی دیگر جهتن اونودولما مق لازمدر .

۴ - مسئولیت سهولتله تعین ایدر .

اكثر قانونلرك عدم تطبیق ، محتویانی اعتباریله تطبیقنه امکان اولیه جفی یوزندن
دكلدر . قوه اجرائیه نك بجر كسزلیكى ، تنظیمات و تشكیلاتنك نقصانی ، بونلرده نقصان
یوق ایسه ، مأمورینك فرط غیرت و همت ایله سوق ایديلامش بولونمسی بونتا بمجی وجوده
كتیرمكده در . بوقیجه لر ایسه ، طوغان قانونلری اعدام ایلمكده در . هر مملكتده اساسی كوزل
دوشونلش نه قدر قانونلر واردركه ، تطبیق و اجراسنه مأمور و بالطبع نتیجه سندن مسئول
اولان حكومتك در ایستزلیكى ایله «كلمات میته» حالنده قالیر . اگر مجلس ملیجه ، حق
تنظیم دخی قوه اجرائیه دن آنسه ، مسئولیتك نه جهته راجع اولدینی ، اساساً قانونلرده می ،

یوځه تطبیقاتنده می بولونډینی اوقدر قولای آ کلاشیلاماز ایدی . نته کیم ، زمان حاضرده وکلای ملتک تنقیداتی دایما قوانینک عدم تطبیقنه راجع اوله رق واقع اولمده و مراقبه ملیه تنظیمات و تطبیقاتک روح قانون و احتیاج ملی به توافق ایتمدیکنک اثباته معطوف اولدینی کبی ، حکومتجه مقابله دخی بونک عکسینی اثبات جهتته متوجه بولنمده در .

قانونه و نظام ضروری :

« نظام » حقنده بر فکر تام الیه ایدمیلیمک ایچون ، بر طرفدن قانون ایله ساحه سنک و موضوعاتنک ، دیگر جهتدن تعلیمات و اوامر ساحه سی ایله موضوعاتنک تماماً تحدیدینه لزوم واردر . [ایکنجی جهت آشاغیده نظام بحثنده تدقیق ایدیه جکدر .]

بورایه قدر سرد ایدیلن مطالعاته کوره ، نظریاتجه قانون و نظام حدودلرینک تعیین و تحدید ایدلمسی اقتضا ایدلیمک و بالعمل دخی بونک تعیین ایدلمسی امکان بحثنده بولندیقنه دائر بر قناعت پرورده ایدلیمکمز آ کلاشیلمش اولسه کرکدر . موضوع بحثمز نظام اولدینی ایچون ، مثبت اوله رق نظام ساحه سنک شوقطه دن باشلایه رق شو جهت قدر کیتدیکی سویلیمک وایشه اورادن باشلامق لازم کلیر . نته کیم ، ارادات عمومی و تنظیمیه بحثنده بعض تعریفلر ایراد ایدیلش و بالخاصه « دوائر حکومتک معاملاتنه و قوانینک صور اجراییه سنه متعلق احکام وضعندن » عبارت اولمق اوزره ، نظام ، قانون اساسیمزک برقرره سی عیناً اقتباس ایدیلهرک ، تحدید ایدیمک ایسته نیلمش ایدی . بزم نقطه نظر مزه کوره ، ساحه مالیده بومثبت طرز ایله تحدید کافی کله بیلیر ایسه ده ، شبه و ظنلری ده ا زیاده بر طرف ایتمک ایچون ، منفی بر طاقم احکام ایله نظام ساحه سنه کیرمه جک موضوعات قانونیه و بالخاصه مالی موضوعاتی تعداد و ایضاح ایلمک هم فائده لی و هم بر نقطه نظره کوره ضروریدر .

ذاتاً حقوق اداره عمومیه معلملرینک قانون و نظام ساحه سی تحدید خصوصنده چکدکلری زحمت ، مسائل اداره نک هیئت عمومیه سنه واجعدر ؛ بومسائل آره سنده موضوعات مالی اک زیاده tipicité منابلیت عرض ایدهرک ، حدود و ماهیتلرینی تعیین ایتمک کمزه امکان بخش ایدن اقسامدنر ؛ یعنی ، حقوق اداره نظریاتجیلری صورت منحصرده ساحه مالی ایچنه کیرنجه ، قانون ایله نظامک مه خانیکیان بر لرندن آریلقه

مستعد اولدقلرینی کوریرلر . واضع قانون دخی زمانمزه قدر اک زیاده مسائل مالیه نک موضوعات قانونیه سی و موضوعات تنظیمیه سی ایله اشتغال ایتمش و بوبابده بر قاج صریح قطه اصلیه وضع ایده رک حدودلری تماماً آیرمشددر .

بونک ایچون بز برورکی قانونی ، مصرف قانونی ، بودجه ، محاسبه قانونی ایله نظاملرینی کوزدن کچیرنجه ، بو ویاخود شو موادک علماً نظام ساحه سنه وشو بو موادک دخی قانون ساحه سنه راجع اولدیغنی کمال وضوح ایله سویلیه بیلیرز . بوسر دیات صرف نظری و علمی دکلدر ؛ عملی ماهیتی حائز اولمغده لایقدر . نته کیم ، آلمانیا ده زمان حاضرده بوتون مملکتلر ایچون نمونه اتحادینه سزا ، علمک اک صوک مقتضیاتنه موافق ویرکی قانون و نظاملری وجوده کتیریش ، هیچ بر ماده و فقره نک نظریاتجه زائد و فضله ، یرسر اولمدیغنی کورولمکه باشلامشددر . حیات پیدرپی یکی حادثات وجوده کتیردجکه ، قانونلرک ایچنه آلتیق ایچون جله لر آره صره توسیع ، تبدیل اولمغده و بعضاً مواد قانونیه ساده لشدیریلرک زواند طی ایدیلکده در .

مالی نظاملر ایچنه کیرماسی اقتضا ایدن موضوعات شونلردر :

۱ - نظام ایله دولته بارتحمیل و مصرف ایقاع ایدیلر مز . هر مصرف ، قانونی اولمق ایجاب ایدر ؛ اصلاً محاسبه قانونیه ، فرعاً بودجه قانونیه مربوطیت هر مصرف ایچون - مقداری نه اولور ایله اولسون - بر ضرورتدر . کذلک ، احوال خصوصیه و ممتازه وجوده کتیرن مصارف ایچون ، بونک فوقده استاد ایدیلر جک مأذونیت قانونیه یه لزوم واردر . قانون اساسی ایله محاسبه قانونی موازنه خارجنده برغروشک بیلر صرف ایدیلک امکان تختنده اولمدیغنی افاده ایلکده درکه ، بزجه بودجه یه اویلدورولمده دجه ، قوه اجراییه طرفندن ، نظام ایله وسائر بولده ، بک جزئی دخی اولسه ، صرفیات وقوعه کتیریلر مه جگنی کوستیرر .

معاشات مقادیرینک تمینی ایله مأمورین حقنده خرجراه وسائر اعطاسی خصوصلرینک نظامات ایله تنظیم ایدیلر مه جگی ، قاعد تخصیصاتی ایله تمهدات جزئییه و عظیمه عسکریه و غیر عسکریه نک کذلک نظامات عادییه ایله قابل سوق اولماق اقتضا ایدر جگی تینن ایلر . دولتک دوش تحمله بولک بولک دیللی کیفیتیه ساده جه صورت عمومیه ده دکل ، مقدار بارک تزايد و تخفیفه مدار اوله جق جهتلرک کافه فقراتنه قدر ، دائماً موضوعات قانونیه

ایچنده در . تزايد و تخفف باره راجع اولیه رق ، سرعت و سلامت اجرایه تعلق ایدن مسائل ، تطبیقات عملیه یه تائد اولان موضوعات نظامیه یه کیره بیلیر .

۲ — افراد ملته و صنایع مملکته بار تحمیلنی مستلزم اولان ویرکی ، خرج ، رسوم ، استقراضات منابندن و یا خود انحصار ، انحصاره شبیه تشبثات عادیّه دولتن حصوله کلن واردات ، کرک دولتی مستفید ایده جک و کرک افراد مملکتک تخفف بارینی و یا خود تزايد ضرر و مکلفیتی مستلزم اوله جق کافه تفرعانه قدر ، قانون موضوعاتی میانه داخل اولور . و بونلرک خارچنده قالان مسائل موضوعات نظامیه دن صاییلیر .

قانون اساسی ایله برابر محاسبه قانونی ، قانون مخصوصه مستند اولیه رق ویرکی جابیت ایدیه میه جکنی لسان صریح ایله سویلکده و استقراضلرک کذلک ا کتساب قانونیت ایتمسینی امر ایلکده در . هر سه یاپیلان بودجه قانونی دخی ویرکولرک جابیتته آیریجه مآذونیت اعطا ، انحصارلر اداره سنک سوجه مساعده بخش ایلر . بناءً علیه ، افراددن ویرکی ، خرج قانونی ، استقراض قانونی . . . کبی برچوق قانونلرک اجتماعیه ، مشروع و قانونی برقالدن کچهرک ، خزینه یه داخل اولمقده در . ذات تاجدارینک ملت مجلسنه خبر ویرمهرک ، ویرکی وضع واخذ و تحصیل ایلسنه ، بوباده نظام یاهرق استقراض عقد و مال جمع ایتمسنه امکان یوقدر .

۳ — ساحه مالیده قانونی اولیان نظام یوقدر . نه مصرف ونه ده واردات ایچون بر اساس قانونی یه مستند اولیه رق نظام وضع ایدیه مز . تعبیر آخر ایله ، نظام مبدء وجودینی قانوندن آلیر ؛ اولاً ، بر قانون ایله بعض اساسات عمومیه تقرر ایلیدر که ، او اساساتکی اجراسی و حیاتیه ابصالی موضوع بحث اولسون ؛ بواولینجه ، اجرا یوقدر ؛ یعنی ، وظائف اجرایه تشکل ایتمینجه ، بر مسئله یه دائر نظامنامه وجوده کتیرمک مستحیلدر . اساسی بر قانون ایله قورولیان مسائل مالیه نظامیه اوله ماز . حتی ، تشکیلات بیله فی حد ذاته بر قانونه مستنددر ؛ بعضاً ، دوا رجه وجوده کتیریلن و اراده تاجداریی یه اقتران ایتماش اولان تعلیماتنامه لر احتیاج حاضر حقوقی یه اصلاً توافقی ایتمین قواعد نظامیه در . بونلر نظامنامه اولمق اقتضا ایدر . فقط ، نظامنامه حالنده وجوده کتیریلن و تشکیلاته راجع بولنان احکام نظامیه ده بهمه حال منبع قوتی بر قانوندن آلمیدر ؛ قانون هیچ یوق ایسه ، نظامات تشکیلیه وجوده کتیریله مز می ؛ دوا رک تشکیلاتنه راجع

اوله رق قانون اساسیده عمومی برصراحت و مأذونیت موجود اولدینی و یاخود بویله برحقک اساساً موجودیتی تصدیق ایدیلدیکی ایچون ، نظامات تشکیلیه دوائر مرکزیه به مخصوص اوله رق یاییله بیلیر . فقط ، اونک خارجنده یکی برورکی قانونی مناسبتیله یکی برطاقم هیئت تحریریه ، توزیعیه و تحصیلیه تشکیله لزوم حاصل اولور ایسه ، بویابده قانوناً اساسات تشکیلیه به دائر بعضی خطرلر چیزیلش اوللی و یاخود قانونده صراحت تامه ایله تشکیلات شخصیه به دائر نظام یاییلمسی ایچون مأذونیت ویریلیدر . تعبیر آخر ایله اساس قانوناً قوروللی که ، فرع اوسایه ده نظام ایله تأسیس ایدیه بیلین .

« قوانینک صور اجراییه منه متعلق نظامات ، تعبیری ایله دخی پک صریح اوله رق آکلایلدینی کی ، قانونی وضع ایدیلماش اولان و ماهیتجه موضوعات قانونیه دن بولان مسائل حقنده ، نظام ، وضعی نه به دائر اولور ایسه اولسون غیر جائزدر .

۴ — احکام نظامیه قوانین موجوده خلاقه ترتیب و تطبیق اولنه ماز . یعنی ، الهه بولان کافه قوانین ، موضوع بحث ابتدکاری مسائل ، ایستر موضوعات قانونیه میانیه داخل اولسون ، ایستر برنظامنامه ایچنه کیره جک ماهیتی حائر بولونسون ، نظاماتک واصل اوله بیله جکی حد غایه تنظیمی تحدید ایدرلر . برقانونک صراحة حل و تنظیم ایدیلدیکی مسئله ، برنظام اوکا مخالف اوله رق بتکرار حل ایدیه بیلیمک صلاحیتده دکلدر . نظاماتک کرک شکلاً و کرک روحاً احکام قانونیه به مخالف جهتلی کان لم یکن عد اولونور . قانونک نظامه نسبتله ده قوی اولدینی وایکی اراده نک بربرلری ایله مقایسه سنده قانون جهتک ترجیحی ایجاب ایدیلدیکی بدیهیدر . بوراده کی مخالفت نظامیه ، ایستر مؤخر برتاریخ ایله اولسون ، حکم قانونی الفا یاخود تحدید و تقید ایدیه جک ماهیتده دکلدر . قانونلرک حکمنه طابان طابانه ضد احکام نظامیه تصویری وارد خاطر اولاماز . بونک معنای : اولجه حکومت ، ذات تاجدارلی و ملت مجلسی طرفندن مؤتلفاً یاییلان شیئی ، بالاخره مجلس ملینک خبری اولیه رق ، حکومت و ذات تاجدارلیجه صاقلیدن فسخ ایتیمکه ، حکمنز برافقه چالیشلمسندن عبارتدر . اوچ قوت ایله یاییلان شیئی ایکی قوت ایله بوزیلاماز ، احکام قانونیه انجق دیگر برقانون ایله قالدیریه بیلیر . مبدئی بر اجتهاد و تفسیر فرقندن عبارت اولق اوزره باشلایان و قانونک روحی و بعضی ماده لرنده کی احکام ظاهره و شکلیه ایله احکام نظامیه آردسنده ظهور ابتدکی کوریلن بوتخالف ، کرک تألیفی امکانش اولان

بر تخالف شکلنده اولسون و یا خود کړک غیرتلی حقوقشناسلر طرفدن تألیفه امکان کوریلن بر شکلده بولسون ، نظامنامه نك حکمسنزلکنی استلزام ایلر ؛ چونکه ، نظام محدود اولدینی دائره یی کچمشدیر .

۵ - قوانین موجوده احکامی خلافت، نظام وضع ایدیلدیکی و بر قانونده ذاتاً موجود اولان احکام موضوعات نظامیه اتخاذ ایدیه چکی کی ، کړک قانون اساسی ایلر و کړک قوانین سائر ایلر معین اولان ممنوع دائره لر داخلنده نظامنامه تنظیم و تطبیق ایدیه منر ؛ آنجیق بعض اسباب سیاسی تحت تأثیرنده موضوعات قانونیه دن اولان مسائل باشلی باشه نظامنامه حالنده چیقاریلش و تطبیق ایدیلش بولونور و احکامنه مملکتجه متابعت ایدیلک اعتیاد حالی آلمش اولور ایسه ، بونوع نظامات ، ماهیه قانون حکمنی حائر اولمق اوزره ، شکلاً نظامنامه حالنده قایلر و تطبیق ایدیلر .

کذلک ، مجلس ملی قانون اساسینک ممنوعیت صریحه سنه رغماً برور کینک تزیید نسبی ایلر استثنائیات و سائر موضوعات قانونیه سنک تعینی حکومت اجرائیه نك تنسیته صراحة بر اقایر و بر ماده قانونیه ایلر مأذونیت ویریرده ، قوه اجرائیه نظامنامه تنظیم و تطبیقنه باشلار ایسه ، بونوع نظامات ، نظریات حقوقیه نك امثال فعلیه استثناییه سی اولمق اوزره ، ماهیت قانونیه یی حائر و شکلاً نظامنامه حالنده مرعی اولور لر .

مجلس ملی حائر اولدینی حقوق و اسعه سیله تحدید و تضیق حقنه مالک اولدینی حالده ، بو حقندن فراغت ایلر و قوه اجرائیه نك کنديسندن ده اهل و تشریع و تنظیمه مقتدر اولدینی قبول ایدر و حقنی صراحة قوه اجرائیه یه بر اقایر ایسه ، بوکا نه دیمک ممکندر ؛ حقوق نقطه نظرندن بوکا استثنائی بر دوره تشریعیه دیمک لازمدر .

عثمانلی مملکتی کړک برنجی جهته و کړک ایکنجی جهته راجع امثاله مالکدر . بوکون المزدده ایکی اوچ قانوندن ماعدا ، مجلس ملیدن کچن مالی قانون یوقدر . حالبوکه ، بوکا مقابل قرق الی بویوکللی ، کوچکللی و برکی ، خرج و رسم و سائر نك استیفاسی ایلر ، انواع مختلفه سی موجود اولان مصارفک ساده جه نظامنامه لری ، تعلیماتنامه لری واردر . و بونظامنامه لر آلان قانون ماهیتنی حائر اوله رق تطبیق ایدیلکده ، بونلره ملت و وکلای ملتجه تحمل اولونمقده و بوراده حال عادی فوقنده هیچ برشی کور و لمامکده در . [۱۳۲۵ ، ۲۶ بودجه لر نده کی مواد مخصوصه یه مراجعت]

قانون اساسي حدود ممنوعه داخلنده نظامات و تعليماتك چاره سز اجرائي حكم ايدم چكني اولدن كشف ايلش اولديني ايجوندر كه، يوزايكنجي ماده: اليوم دستور العمل بولان نظامات و تعامل و عادات ايلروده وضع اولنه حق قوانين و نظامات ايله تعديل و يا الفا اولونمديقه، مرعي الاجرا اوله جقدر، دييور.

يعني، موضوعات نظاميه دن اوله ميه حق اولان بر چوق احكام بر نظامنامه ده، تعليماتنامه ده ايسه، حتى ساده جه تعامل و عادت قيلندن ايسه، اوكا رعايت ايد بلسي ضرورت قانون مقتضاي مصلحت كور ييور. فقط، مسئله اولدجه مهمدر. نظامنامه مرعي اولور، تعليماتنامه معتبر طوتيلير، عاده ده حرمت اولونور؛ لكن، بومر عيت و حرمت نه حكمي حائر اولق ايجاب ايدر. نظامنامه نك مرعيي نظامنامه اوله رق قالمقدن مي عبارتدر؛ يوزايكنجي ماده نك طرز ترتيبي بزي دوشونديرييور؛ ايلك فقره نك «نظامات» مقابلنده ايكنجي فقره ده قوانين، ايلك فقره نك «عادات» كله سي مقابلنده «نظامات ..» الخ قوللا نيلمش، ديمك، نظامات سابقه حكم قانون ماهيتي حائر اوله رق، تعامل و عادات دخي نظامنامه ماهيتده اولق اوزره معتبر طوتيله بيله جكدر.

شوراي دولت بومسئله اطرافنده بعض مذاكرات و مناقشات مفيده ده بولنه رق شويله بر اساس قبول ايلشدر:

« ماهيتي اعتباريله موضوعات قانونيه دن اولان مسائلي تنظيم و تنسيق ايلين نظامنامه، تعليماتنامه، قرارنامه الخ قانون حكم و قوتي حائر در. اسم و عنوانك اهميتي يوقدر. » ديمك، تمتع، اعشار، فراغ و انتقال خرج تعرفه سي، املاك قرارنامه سي .. الخ قانوندر. كذلك احكام محتويه سي نصيفت اوزره ماهيت قانونيه و ماهيت نظاميه يي حائر اولان « تشريمات قديمه » بلا تريق قانون عد ايديلير. ماضينك تا تمام اوله رق براقديني محمولات قانونيه و نظاميه يي زمان حاضرده بالمجبوريه تام عد ايتك اقتضا ايد ييور. نتيجه اعتباريله، بواساسك غايت بويوك اهميتي وارد در.

ماضيده بايلمش اولان و نظامنامه، تعليماتنامه ياد ايديلديكي حالده، قانوني مسائلي تنظيم ايدن تنظيمات قديمه يي بوقراره نظراء، قانون ماهيتنده اولدقلى ايجون، بر نظامنامه ايله فسخ و تعديل ايتك قابل دكلدر. اغنام تعليماتنامه سي، خرج قرارنامه سي تعرفه سي، اعشار نظامنامه سي دنيلديكي ايجون، حكومت اجرائيه بونلرك برلرينه يكيلريني كنديسي

قویه ماز . هرجهتجه لایق تعدیل و اصلاح اولان ، حکومته مآذونیت و اقتدار ویریلسه ، شیمدی دها اییلرینی ترتیب ایلمسی ممکن بولنان بونظامات و تعلیمات قدیمه نك کافی السابق قالمسنه سببیت ویره جك کبی ظن ایدیلن بوقرارك تنقیدی نه قدر طوغری و موافق عد اولونور ایسه ، مجلس ملینك ده کار قدیم تشریعات مالیه ایله مملکت حیات مالیه سنك سوقنده سیرجی قالمسنه او قدر حیرت ایدیلک ممکندر . فقط ، تنقیده افراط ایتمک لازمدر . حکومت اجرائیه یه غیر محدود حق تعدیل و فسخ ویریلسه ، قانون اساسینک ویرکی وضعی ، مصرف ایضای خصوصنده وجوده کتیردیکی موانع قانونیه دن ساحت مالیده قورتیلیق ینه ممکن اولاماز ایدی . صکره ، اسکی تشریعاتک برایکی سنه ایچنده برالدن آلت اوست ایدیلسی ویرینه احتیاج حاضرک ایستدیکی شکله قوانین احضار اولنسی قولای دکلدر . حادثات مالیه نك هیئت عمومی سی ایجه احاطه ایدیلدکن صکره ، عمومی ویرکی و صرف قانونلری یاییلاما مقده و یا بیلسه ده بونلردن عظیم فائده حصوله کله مدیکی کورولمکده در . این نتیجه ایله نتیجه لیرسه ، بونوع استثنائی تدبیرلرک ، ولونظریاته مخالف اوله رق موقتاً قبول ایدیلسنده ، پک بویوک محذور یوقدر ، دیمک لازم کلیور ومع مافیه ، بو حالک محذورلردن خالی اولمدینی حقنده جلب دقت ایدیلک ایجاب ایدیور . ساحت تنظیمک زورله ملت مجلسی طرفندن حکومت لهنه توسیع ایدیلش اولسنه عائد اولان ایکنجی جهت قانونلردن بحث اولونور ایکن ، اونوتیلیمه حق بر مسئله وجوده کتیرمکده در .

خلاصه : نظامات قانونلرک تطبیقات فرعی سه متعلق تفصیلاتی تعیین و عمومی حکملر اصدار ایدر ، لکن نه مال و نه شخص اوزرینه یوک تحمیل ایده من و او حکمه برنی یکیدن وجوده کتیره من . نظام ایله ویرکی احداث ایدیلز ، موجود نسبت آرتدیریلماز . جزای مالی قونیلاماز ؛ بو حکمه دیگر ترتیبات کذلک تطبیق و اجرا ایدیه من . قانونی اولیان موضوعه دائر نظام وضعی غیر معقولدر ؛ قانونده مصرح بر ماده تکرار و یا خود تعدیل ایدیلک نظام ایله اولاماز . نظام : قانونک آهنکی ایله کیدن ، قانونک یاپه مدیغی یاپان دکل ، یایمق ایستیه رك بر اقدینی شیلری تنسیق و ترتیب ایدن قواعددر ؛ ساکت اولان قانونی نظام سویلدر ؛ مبهم اولان قانونی نظام ایضاح ایدر ؛ قانونک یوقلفغی ، نقصاتی حس ایتدیرمین ، بعض اسباب فوق العاده نك ظهوری ایله حتی قانونک یرینه قائم و اونی مکمل اولان نظامدر .

بویضا حانه کوره، ساحه مالیده نظام حدودینی یک قطعی اوله رق بیلیر ایسه ده، ضروری سبیلر طولایسیله، حدینی تجاوز ایتمه مضطر قابیر. بونک عکسی ده نظریاتجیلر طرفدن بحق ادعا ایدیلکده در. قانون اکثر اجرائی ماهیتی حائر اولان مسائل مالییه ساحه تقینه آلمقده در. مثلاً، سنوی یاییلان بودجه قانون صرف شکلی اعتباریله قانوندر؛ حکومت اجرائیه عائد وساده جه استقباله راجع بر حرکت پلانندن عبارت اولان بودجه نیک موضوعات قانونیه میانه ادخال ایدیلسی، حقوقی نظریاتیک دیکلمیه رک، بعضی سیاسی اسبابک غلبه سنه اسناد ایدیلک، وملت مجلسنک حس ایتدیکی شدید احتیاج مراقبه مربوط عد اولونمق اقتضا ایدر. ساحه مالیده بوکا مقیس اوله حق دیکر برطاقم امثال تجاوزیه دخی کوستر مک ممکندر.

نظامات مالییه نیک حکمی:

مرنظام مالی، هیئت حکومت و تاجدارک اراده سی محتوی قواعدک هیئت مجموعه سی اولق اعتباریله، شو نتیجه و حکملری تولید ایدر:

۱ - نظامات مالییه واجب التطبيق و رعایه در.

ترده دولت و ملتک اراده سی بر ابرجه یوق ایسه، اوراده حکمدارک اراده سی «اختیار ملی» مقامه قائم ولور؛ ترده اراده ملیه ساکت ایسه، اراده تاجداری اونی مین و مفسردر؛ کذلک معلق و مبهم اراده ملیه نیک ازاله اهام و ایضاحی، لسان تاجداری ایله تأمین ایدیلیر. بوحالده، حکم قانون کبی، حکم نظام دخی مطاع اولق ایجاب ایدر. اولاً، مأمورین مالییه احکام نظامیه یه توفیق حرکت ایتک مجبوریتنده درلر. خلاف نظام حرکت موجب مسئولیت اولور.

ثانیاً، افراد احکام نظامیه ایله وضع ایدیلن قواعد تبعیت اضطرارنده درلر؛ اطاعت و رعایت کوستر مینلر حقنده بوجه قانون موجود احکام جزائییه ترتیب و تطبیق اولونور. ثالثاً، برقانونه روحاً و شکلاً مغایرت عرض ایتیم و یولنده صادر اولان احکام نظامیه، بوسیله بولهرق، نه محاکم عدلیه ونه ده محاکم اداره جه دوچار تنقید و حکمدن اسقاط ایدیلر؛ بلکه، محتویاتنه توفیق حرکت اولونمق اقتضا ایلر. برقانونه مغایرت طولایسیله و یا خود اسباب سائرمدن طولای، نظامات احکامه عدم مرعیت و حتی بعضاً قضای کامل *pleine juridiction* یاییله رق حکم نظام فسخ ایدیلد کدن ماعداء، مقامه قائم اوله حق بر حکم

اعطاسی و یا خد ساده جه فسخی کیفیتي بالطبع بچمزدن خارجدر؛ بواحوال مستثنا اولوق اوزره، نظامات ماليه عمومیتله مطاع اولوق ایجاب ایدر.

اخطاره لزوم یوقدرکه، اسملری نظامنامه اولدینی حالد، ماهیتلری قانون عد ایدیلش اولان «اسکی ویرکی نظاماتی» و یا خود قانون حکمنده اولان قرارنامه لر و ترفه لر ایله عادات، محاکم عدلیه و اداریه جه فسح ایدیله بیله جک ماهیتی اصلا حائر دکلدر؛ موجود مدنی قوانین عمومیه و خصوصیه ایله تخالفلرنده، مالی قانون مخصوص اولملری طولایسیله، بونلرک احکام عمومیه یی تقید ایدم جک ماهیتده بولندقلری قبول ایدیلک ضروری اولور.

۲ — نظامات ماليه نك اخلاقی كرك مأمورینجه و كرك افرادجه موجب مسئولیتدر. علی العموم نظاماتك مرعی الاجرا اولملری قوه مادیه تأییدیه لری اولسندن اتبعات ایدر. نظامات قوتلرینی قانوندن آلدینی ایچوندركه، احکام قانونیه ره رعایتسزك ایدنلره یاییلان جزالر، نظامات ماليه ره رعایتسزك ایدنلره ده یاییلر.

هر مملكتك مأمورین قانونلرنده احکام قانونیه و نظامیه به عدم مراعاتی کوریلن مامورلرک (قطع معاش، عزل و سائر...) مجازاتی تعیین ایدیلش اولدینی کی، ویرکی قانونلرنده و جزا قانوننده (بزه ۲۵۴ ماده) نظاماته رعایتسزك ایدنلرک دوچار اولدینی جزا تصریح ایدیلکده در.

۳ — نظامات، دولتک افراد قارشی مالی مسئولیتی، حکومتکده پارلمنتویه قارشی سیاسی مسئولیتی احضار و استلزام ایلر. تنظیم حق شبه تشریعی - قانونی ماهیه مالک عد اولنسه و قوتی قانوندن آلسده، قانون حکمنده بولندینی ایچون، دولته قارشی ترتیبات تنظیمیه دن طولایی افرادك شکایت و دعواسنه مساع و امکان و ادر. تنظیم، بر عقد اداریدر و بوعقد دولت نامنه وقوعه کلدیکی ایچون استلزام ابتدیی نتائج، دولته مسئولیت ماليه توجهنه سببیت ویرر؛ شکایتك درجه مسموعیتی و صورت قبول و انفاذی اولدجه مغلوق و قسماً نظامات ماليه نك شككنه مربوط بر مسئله ایسده، حقوقشناسلر عنندنه اساساً بویه بر شکایت امکان بولوندینی عمومیتله قبول ایدیلکده در.

نظاماتك حصوه کتیردیکی دیگر نتیجه: حکومت اجرائیه یی پارلمنتو قارشوسنده سیاست مسؤل قلمغه سببیت ویرمسیدر.

اولجده سویتلش اولدینی وجهله ، پارلمنتو اکثریا اهمیتسز عد ایتدیکی مسائلی تقنین ایلز ؛ سریع تحولات کومسترمکه مستعد اولان و هرکون برقید جدیده تابع بولدیریلسی ایجاب ایدن مسائلی کاه صراحة ساحه تنظیمه براقیر ، بعضاً کاه ساحه تقنین چیقارارق ضماً قوه اجراییه حواله ایلش اولور .

حالیوکه زمان اهمیتسز مسائلی اهمیتلندیرمکه باشلاویه بیله جکندن و بعضاً اراده ملیه نك بالاتزام ساکت و مهم بر اقلیمی سبیله ، برچوق محذورلرک حصوله کلدیکی و یاییلان نظامنامه لرده روح قانونه مخالف بعض استقامتار تعیین ایدیلش اولدینی کوریه بیله جکندن ، پارلمنتوجه ساحه تنظیمده یاییلان شیرل آره صره معاینه ایدیلک و مأذونیت خارجنده و صلاحیت فوقده قوه اجراییه جه بعض تشبیرله کیریشلش و تنظیم حق ایچنه غیر ملایم و مقایر قانون اساسلر ادخال ایدیلش ایسه ، حکومت مسئول طوتیلحق ایجاب ایدر . حکومتک بوراده کی مسئولینی بالطبع سیاسی بر مسئولیندر ، ونظاره متوجه بر تنقید و هجوم سیاسیدر .

بوراده نظامات موضوعه نك قوانین مؤسسه روح و شکلنه مطابق اولدیفنی حکومت اجراییه نك آبات ایتسی و او طرزده کندینی تبرئه یه جالیشسی ایجاب ایدر .

نظامات مالیه نك شرط حکمی :

۱ — احکام نظامیه مقایر محتویاته مالک بر قانونک وضعی ایله نظامات مالیه نك حکمی ساقط اولور .

بعضاً یکی وضع ایدیلن برورکی قانونی ایله مصرفه و یا محاسبیه متعلق بر قانونده شیمدی یه قدر موضوع و قانون حاضرک احکامه مقایر اولان احکام قانونیه و نظامیه نك مفسوخ اولدینی بر ماده ده صراحة بیان ایدیلیر . بوصورتله ، بر نظام مالینک احکام متضاده سی پک طبعی اوله رق فسخ ایدیلش دیمک در .

بعضاً ، شیمدی یه قدر موضوع اولان احکام نظامیه مفسوخدر ، جمله سی وضع ایدیلز ؛ فقط ، اساساً احکام قانونیه نظام ایله متضاددر ؛ هر زرده تضاد واریسه ، اورالره شامل اوله رق نظامنامه حکمی منفسخ عد ایدیلیر ؛ فقط ، اکثریا ، یکی ویرکی قانونلری عظیم تعدیلات ایله وجوده کتیریلدیکی حالده ، اونلره طاند یکی نظامات دخی یاییله جضندن ، یویله بعض ماده لری بر قانونه تضاد ایله مفسوخ اولان نظامنامه هملاً متروک و حکماً یسبتون منفسخ اولور . بزده بونک برچوق مثاللری واردر .

۲ — يکي بر نظامنامه نك تنظيم واعلائی ايله موجودی حکمدن اسقاط ایدیلیر .
 قانون نظامدن قوی وفسخ نظامه بادی اولدینی کبی، نظام جدید دخی نظام قدیمدن
 قوی وفسخه بادی عد اولونور . يکي نظام اکر نظام عتیقک کاملاً مفسوخیتی اساسی
 قبول ایدیور ایسه ، نظامنامه تماماً حکمدن ساقط دیمکدر . بویه بر قید موجود اولماز
 ایسه ، یالکز متخالف اولان احکام ایچون فسخ موجوددر ، دنیلک ایجاب ایدر .
 بوحالده ، بعضاً لزوم واقضاً حاصل اولونجه ، نظام قدیم مدار احتیاج و عمل اولوق لازم
 کلیر . مع مافیه ، اساساً نظام قدیمک عملاً متروک و حکماً بسبتون مفسوخ عد ایدیلماسی
 و باشقه جهتلر اعتباریله ، حکمنه خلل طاری اولماسی اول باول بیلمک ایجاب ایدر .

۳ — بعض نظامات ماليه موقت بر زمانه مخصوص اولدینی ایچون، زمانک اقتضاسیله
 حکمی ساقط اولوق ایجاب ایدر .

۴ — بر قانونه مغایرتنک تبیینی واسباب سائره طولانیسیله، حائر صلاحیت اولان
 دواثرجه نظامنامه نك انفساخه حکم وقرار ویریلیر و بوقرار مظهر تصدیق عالی اولور ایسه
 نظام مالی حکمدن ساقط اولور .

صومیت تنظیمیه و عناصری ، بزده ترتیب نظامات :

نظامات ماليه ، علی العموم نظامات کبی بر لرندن اولدقچه آیری اولوق اوزره ایکی به
 آیریله بیلیر :

۱ — بر قانونک احکام مخصوصه سی موجبجه، ذات تاجدار ی طرفدن اصدار اولنان
 ارادات تنظیمیه و یاخود اداره عمومیه نظاماتیدر که ، صراحت قانونیه استناد ایتمی
 اعتباریله ، لزوم واهمیتی ، قوت و رسالتی حقوقشناسلرجه یوکسک عد ایدیلکده و حتی
 قانون مقامنه قائم اولدینی بیلر، بعضیلرنجه ادعا اولونمقدهدر .

۲ — ذات تاجدارینک کندی تشبثی اوزرینه، عمومی حق تنظیم اساسنه مستندآ،
 وقوه اجرائیه رئیس صفتیله اصدار اولنان « ارادات اداره و یاخود نظامات عادیه » در .
 اولجهده موجودیتدن بحث ایتدیکمز بو تقسیمه کوره ، ظهور ایدن « نظامات »
 قوت ودرجه اهمیت و مرعیت اعتباریله ایکی به آیریله ایسه، بو آیریلق ک زیاده ترتیب وفسخ
 نظامات مسئله سند کورونور ؛ بناء علیه ، صلاحیت تنظیمیه نك سوق واستعمالنده کیملرک
 اشتراک ایدیلکی ، نظاماتک نه بولده ترتیب ایدیلدیکی آراشدیر یلق ایجاب ایدر .

اداره عمومیه نظامنامه سى ساده چه برصراحت قانونیه به مستنداً وقوعه كلن نظامات اولفله قالماز ؟ برده، بونلرك ترتيبده « شورای دولت » ك فكر ومطالعه سى آلمشدر. تعمیر آخرايله، ولو استشارى ماهیته اولسون، حكومت لایحه نظامیه نی برای تدقیق شورای دولته ویرمش و احكام مؤسسه قانونیه به و احتیاج ملی به لایحه نظامیه محتویاتك توافق ایدوب ایتمدیكنه دائر شورای دولتك فكر قانونی وحقوقیستمزاج ایشدر. واقعا، شورای دولتك مطالعاتی اساساً حكومتی تقید ایده من. كذلک، مطالعه سى دیکلینلین شورا، پارلمنتوقار شوسنده نظامات موضوعه ایله تطبیقاتندن مسئول اولان حكومتی قورتاره من. نهایت، شورا اجتہاداتندن طولانی حكومت ایله برابر مسئول دخی دكلدر. چونكه، شورا آنجق ماهیت استشاریه به مالكددر. فقط، اكثر احوالده نظاماتك اشكال ترتیبه سى ایله احكامك شدت وملائیقى اوزرنده شورانك بویوك تأثیری اولور. اداره عمومیه نظاماتی یاد ایدیلن جله قواعد حقنده قانونی بر امره امتثالاً حكومتجه متابعت ایدیلهرک، یا شورانك بعض ملاحظات ومطالعاتی قبول ایدیلیر ؟ یاخود، نظامنامه برکون شکایته معروض اولونجه، شوراچه فسخ ایدیلهرک بر ماهیت ناقصه ایله چیقمق ومجلس وکلاده بالتذکر اراده تاجدارى استحصال ایدیلهرک، شورانك مطالعه موافقه سى آلمقسزین، نشر ایدیلک مجبوریتده قالیر ؟ یاخود، نظامنامه مالیه نظارتجه بسبتون کری به آلیر ؟ قانونك امر ابتدکی وتطبیقات قانونیه نك استناد ایتك مجبوریتده بولندینى نظامنامه وجود بولاماز. نهایت اونوتاملی بركه : حكومتجه اساساتی حاضرلنلن وشورای دولته بعدالمطالعه قبول ایدیلن جله قواعد، نظام حاله كلك ایچون بهمه حال اراده تاجدارى به اقتران ایتلیدر. اراده تاجدارى نهدن طولانی اولور ایسه اولسون، صادر اولماز ایسه، موقت نظامنامه تطبیق ایتك ویاخود عینی مواد نظامیه « تعلیماتنامه » شكنده تطبیق ایدیلک امکان تحتنده دكلدر.

هر حالده، اداره عمومیه نظاماتی مابنه داخل اوله بیلمك ایچون، امر صریح قانونی به مستنداً، حكومتجه ترتیب وشورای دولته حواله اولنلن نظامنامه حكومتك، صكره شورانك ونهایت اراده تاجدارینك بعض انطباقاتی آلمق مجبوریتده در؛ ذات تاجدارینك بعض فقرات نظامیه نی قبول ایلماسی، تعدیل ایتسی امکان تحتنده در. کری به شورای دولته ایستر ایسه اهاده ایتدیره بیلدیکی کبی، بوكا ذات تاجدارى لزومده کورمیه بیلیر.

طبيعى شكل و صورتده هر رسمى بچيددن انتظام ايله بكن « اداره عموميه نظام ماليسى »
توعماً قانونى ماهيت اكتساب ايدر ؛ قانون اولماز ، قانون حكمنده عد ايديلز . فقط ،
نظامات عاديه به نظر آء ، دها بيوك اهميت قازانير . بواهميتى شويله آكلادابيليرز :

۱ — اداره عموميه نظام ماليسى الفا ايديلير ايكن ، شوراي دولتك يته . مطالعه-ي
آلتق ايجاب ايدر . يعنى ، حكومت ، اسكى نظامنامه مالي ي بعض اسباب محقيه بناء
تبديل وتعديل ايتك ايستر ايسه ، دائماً شورانك فكر و مطالعه سنى آلير . اداره عموميه
نظامنامه لرى نشر اولونور ايكن ، شوراي دولتك مطالعه و موافقتى آلتشدر ، جمله سيلاه
باشلانيله رق ، اعلان ايديلديكى كچي ، تعديلات متممه و متعاقبه ده دائماً بو اصولى تعقيب
ايله رك ، وجوده كتيريلير . بز بوافاده منى شويله دكيشديره بيليرز :

« بر اداره عموميه نظامى ، عادى بر نظام ايله حكمدن اسقاط ايديله منى : ديمك ، اداره
عموميه نظاماتى حكومتى اجرا آتنده قانون كچي باغلار . »

۲ — شوراي دولت ، بر اداره عموميه نظامنامه سى حقنده واقع اولان مراجعت
اشتكاويه اوزرينه - اصولى وجهله حواله كيفيت ايديله سده - مذاكره اجرا و نظامنامه نك
فسخه متداثر برقرار اعطا ايدمه منى . چونكه ، اداره عموميه نظامنامه سى شوراي دولت
دخلى داخل اولدينى حالده ، كيف مالتفق بر نظارت و صدارت يعنى حكومت اجرائيه و ذات
تاجدارى كچي اوچ « شخصى قوتك » محصوليدر . شورا كرك تبدل اجتهاد سييله و كرك
وضع ايديلن بعض قوانين جديده نك تاثيراتى طولايي سييله ، بالذات حركته كله رك ، برقرار
اعطا ايدمه منى . بلكه نظارت عانده سى طرفندن بر تشبث و قوعنه انتظار مجبوريتده قالير .
حالبوكه ، نظامات عاديه ايچون ، احتياطه لزوم يوقدر . حتى ، شورادن بچديكى كوردولن
نظامات عاديه ايچون ممالك غريبه نك بفضيلرند شوراى دولت « فسخ » قرارينى اعطا
ايدر و دولتى عقود تنظيميه عاديه سى سوقيله مالا محكوم ايدمه بيلير . فقط ، اداره عموميه
نظاماتى همان همان قانونى بر ماهيت اكتساب ايدمه جك درجه به وارمش اولديغندن ، بو
بايده مراجعت اشتكاويه قابوسى كرك قضاي كامل ايچون ، كرك فسخ و الفا ايله تضمين
ضرر و زيان ايچون مسدوددر .

بو حال ، ملت و كبللرى طرفندن قوه اجرائيه رئيسنه بعض احوال خصوصيه ده
كوستربلن امنيت و بخش ايديلن واسع صلاحيت تنظيميه نك محصوليدر . ايشته ، بوندن

جسارت اَلان بعض مؤلفین ، هر نظام اداری فی حد ذاته بر قانوندر ؛ چونکه ، بوراده عقد اداریدن زیاده ، عقد تشریعی ، عقد عمومی و مجرد موجوددر ، دیورلر . قانونلر علیهنده مراجعت اشتکائی اولدینی کبی ، اداره عمومی نظاملری حقندهده اولیه اولمیدر . بوصوک حکم شورای دولت حقنده طوغری ایسهده ، محاکم عدلیه ایچون تماماً طوغری دکلدر . حاصلی ، نه اولورسه اولسون ، اداره عمومی نظاماتی قانون قوت وحالنده عد ایذیه منر . کذلک ، نظامات عادیته اداره عمومی نظاماتی قوتنه مالک عد اولنالمیدر .

۳ — محاکم عدلیه غیر قانونیتی متبیین اولان بر نظامک حکم فی دیکله منر ؛ حکم وقراری نظاماتک افاده صریحی علیهنده اعطاء نظاماتی فسخ والفا ونقضای کامل تطبیق واجرا ایلر . نظامنامه ایستر اداره عمومی نظامی اولسون ، ایستر نظام عادی بولونسون . حالبوکه ، قانون اساسی احکامنه مغایر اولسه بیله ، محاکم قوانین موجوده دن هر بری نظر دقته آلمه وموجبجه عمل ایتمک مجبوردر . نظاماتک قانونیتی تفتیش وتحقیقه مساعدده ایتمک تقسیم قوا نظریه سنه تماماً مخالف عد اولنه حق بر استقامتده محاکمه صلاحیت اعطاسندن عبارتدر . بوصلاحیت اساساً محاکمه صورت عمومیده ویریلماشدر . فقط ، بعض محاکمه حق تفتیش ویریلکده ومحاکمه برطاقم احوال ضروریه الجاسیله ، بونوع قرارلرک اعطاسندن چکنلما مکدهدر . اداره عمومی نظامنامه لری قانون ماهیتی احراز ایسه ایدی ، بوکا اصلاً امکان اولاماز ایدی .

ممالک عثمانیهده بعدالمشروطیت وجوده کلن قوانین مالیه ایچنده مسقفات ویرکوسنک ۷۴ نجی ماده سنده : اشبو قانونک صورت تطبیق حقنده مالیه ناظری بر نظامنامه تنظیم ایدرک ، شورای دولته تدقیق اولندقدن صکره ، باراده سنیه جناب پادشاهی موقع اجرایه وضع اولنه جقدر ، دنیلدیکنه وایپیلان آنا دفتری وتحریر عمومی نظامنامه سی شورای دولتدن کیریلش اولدیفته نظراً ، اداره عمومی نظاماتی میانه داخل اولمق ایجاب ایدر . دیوان محاسبات نظامنامه سیده بوقیلدندر .

مالیه مفتشلی حقنده وایپیلان نظامنامه نظامات تشکیلیه عادیته دن معدوددر . ویرکی قانونلرینه وتحصیل امواله عاظمع التأسف بعدالمشروطیه باشقه نظامات عمومی وجوده کلامشدر . بوکامقابل اصول محاسبه عمومی قانونی برسلسله نظامات وجوده کتیریلسنی امرایتمکدهدر : هر معامله تحقیقه اوراق مثبتهیه مستند اولمولا زمدر . اشبو اوراقک اشکال واجناسی

نظامات و تعليمات ايله تعيين اولونور » [ماده ۲۶] بوكونه قدر اوراق مئته نك تصنيفنه عموميتله راجع اوله جق بر نظام و اوني مفسر بر تعليمات وجوده كلامشدر . فقط ، انجمن مشاوره ماليه شيمدي يه قدر بر جوق اجتماعلر ياه ورق ، متعدد قرارلر اتخاذ ايتمش و بونلري طويلايه رق بر تعليمات حاله قويه جق درجه يه ياقلاشمشدر . اصول محاسبه قانونك ۶۲ نجى ماده سنه نظر آ ، اعطا امرلرينك استناد ايده چكى اوراق مئته نك جدول اساميسنى احضار و قانونك اجراسنى تأمين امرنده ياييله جق نظامانده و بونظامانه عائد قواعد حسابيه يي متضمن تعليماتده اجراسنه لزوم كوريله جك تعديلات حقنده اعطاي راي ايلك اوزره ، وجوده كلن انجمن مشاوره ماليه ديوان محاسباتدن ايكي اعضا ايله بالعموم نظارت محاسبه مدير لرندن و ماليه نظارتى محاسبه مدير عموميسندن مركبدر و كنديسنه محول وظيفه احضاريه تنظيميه يي ايفا ايله مكلفدر .

كذلك ، اصول محاسبه قانونك ديكر برجهتهنده دنيلور : « وارداتك تحقق و تحصيله و مصارفك تحقق و اعطا امريله تأديه سنه متعلق معاملات ، ماليه فاظرينك تكليفى و شوراي دولت قرارى ايله بااراده سنه وضع ايديله جك نظامات ايله تعيين اولونور . » [ماده ۶۱] عيني قانونك ۲۶ نجى ماده سى ، معامله تحقيقيه اوراق مئته سنه راجعدر ؛ بوراده كى اخطار دها عموميدر ؛ حق ، واضع قانون شوراي دولتك استمزاج مطالعه سنى شرط اتخاذ ، و بونى تصريح ايتكمده در . بوكيفيت تعليمات زمينى ايله نظامنامه زمينى تفريق ايتك و باخصوص نظامنامه يي اداره عموميه نظامنامه سى حاله قلب ايلك ايچوندر . واقعا « شوراي دولت قرارى آلله رق » جمله سى قوللا نيلمسده ، نظام ياييلمسك تخصيصاً امر اولونمى لايحه نظاميه نك ينه شورايه حواله سنى استلزام ايلر . فقط ، واضع قانون بو حقيقت منفهمه يي زائد كورميه رك ، تكرار ايديور و بونكله بعض مسائله اهميت و برديكى آكلا تمق ايستور .

لكن ، مع التأسف بوكونه قدر بويابده دخی برشى ياييلامامشدر . معتمدلره راجع بر تعليماتنامه وجوده كتير بيلش و محاسبه تعريفنامه لرى ترتيب ايديله رك ، بونلرده اعطا امرلرينه راجع بعض مفيد اساسات وضع و درج ايديلمشدر . فقط ، بواسا ساتك دها زياده صرف حسابى و عملى اولدينى نظر دفته آلله جق اولور ايسه ، نظامى ماهيته مالك بر جمله قواعدك ماليه نظارتجه هنوز احضارينه چاليشيلماش اولدينى قبول ايديلك ايجاب ايدر . كذلك ، محاسبلردن طلب اولونه جق تأمينات « نظامات مخصوصه » ايله تعيين

ايدىلەجكدر ، [۴۸ مادە] دىيلىور . صكرە ، محاسبە وظيفە مكلف اولمق اوزرە ،
 حربىيە و بحرىيە نظارتلىرى محاسبە مديرلىرى كىندى ناظرلىرى طرفىدىن نصب اولنورلر ؛
 اشبو تەھدات مراقبەنىك طشرەدە صور اجرائىيەسى نظامنامە ايلە تەيىن اولونەجقدر .
 (۲۲ مادە) بو اخطارات هنوز بىر نەكتىر يە مامش و تەھداتك صور اجرائىيەسى حققەدە تبليغات
 نامى ايلە تەرقنامەلر خارجەدە ، بعض اساسات سادە جە طشرەيە تبليغ و تەمىم اولونمىشدر .
 عىنيات محاسبلىرىنىك حساباتى ، سەابتەداسندە كى موجود دفتري وادخالات و اخراجات
 اوراق مئبەسى اوزرىنە تنظيم و تدقيق اولونور ؛ اوراق مئبەنىك انواعى نظامات مخصوصە
 ايلە تەيىن اولونەجقدر . (مادە ۵۷) حالوكە ، بومادە قانونىيە دائرەيىچ بر مقرررات
 كورونامىكەدە و هر كس طرفىدىن بىلىدىكى كى سوق امور ايدىلىكەدەدر .

محاسبە قانونى طرفىدىن امر ايدىلن « عمومى نظامنامە تطبيقات » ايلە بر مادە قانونىيە
 مخصوص اولەرق ترتيب ايدىلىسى قانوناً امر و طلب ايدىلن نظاماتك عددى بر قاجى كچدىكى
 حالەدە ، ۳۲۶ سەندەن زمانىزە قدر بويابەدە هنوز بر تجربە بيلە يايىلمامش اولمىسى ،
 بعض اسباب جديە مستند اولمق ايجاب ايدىر ؛ طبعى بورادە تنظيم قوۋە علميە و اداريە سە
 درجە كافيەدە مالك بر جەهازك مالە مزەدە بولونمىسى ك مهم مانعەدەدر . صكرە ،
 سربىع الحركە بر قوۋە مستحضەرەنىك عدم موجودىتى ك جدى سبب تاخرىدەر . درجە
 كافيەدە علمى وادارى حاضرلق ايلك شرط موفقيت اولەرق قبول ايدىلىر . حاصل ، يالكىز
 قانون وضعى ايلە اكتفا ايدىر ، تفرعاتى نظام و قاعدە سىز بر اراق ، تشوشك ك قانمىدىنى وجودە
 كىرير ؛ بورادە بويوك و ظاهرى تشوشى اورتەدن قالدىر موقايىچون ، بر طرفىدىن فوق العادە مجرد ،
 عمومى قواعدى محتوى پرنسپلر ، يعنى احكام قانونىيە موجوددەر ، دىكر طرفەدە شەخصدن
 شەخسە دىكشن اجتماعات اداريە بولونمىقەدەدر . ايشتە تشوش بوندىن ايلرى كلىر . هر كس
 مئەلەنى باشقە درلو آكلار . ايكى كىشنىك دخى بر درلو آكلامسىنى وعينى وجهلە تطبيقاتدە
 بولونمىسى تامين ايدەجك الە استنادكاه نظامى يوقدر . عثمانلى مملەكتى بونك پك آجى
 نتيجەلر بى كورمىش اولدىقندىن طولانى ، علمى بر قناعت ايلە سويلەيىلىورز :

قانونلرى نشر ايدىلن اساسات جديەنىك تفرعاتى قرارلاشدىران و مواد قانونىيەنىك
 صور تطبيقيەسى مفسر اولان احكام نظاميە قطعياً سەلر جە كچىكماملى ، حتى ممكن ايسە ،
 قانونك تنظيم و قبول و اعلانى ايلە برابر ، نظامنامەنىك دخى ترتيب و نىر سەنەت اولونمىلىدەر .

نظامنامه سز مادامکه قانون اولاماز ، قانونك روحی چشیدچشید تفسیرلره اوضراتیلماق ایسته نیلور ایسه ، تدبیر شوندن عبارتدر :

۱ — قانونلر ذات مختصر اوله رق ترتیب اولونملی ، محتاج توضیح کوریلن ماده لره دائر نظامنامه یاییلمسی قانونك برچوق جهتلرنده صراحتاً امر ایدیلیدر .

۲ — عثمانلی مملکتنده نظامنامه تنظیمی ساده جه برامرایله اداره نك مناسب کوره جکی زمانه بر اقیلماملی ؛ وقت وزمان تعیین اولونملیدر . بر سنه یه ، ایکی سنه یه قدر همه حال نظامنامه سی یاییله جقدر دینلملی ، یاخود سنه سی ایچنده ، تطبیقندن اوچ آی مرورینه دکن نظامنامه نك اكمال واعلانی شرط اوله رق قونیلیدر .

حتی ، شخصی اوله رق — براز افراط پروانه اولسه ده — شوقاعنده می :

عثمانلی قانونلری ایام اخیرده ممالک اجنبیه قانونلرندن اکثریا آشیرمه اوله رق ، پك آز تعدیلات ایله آلمشدر ؛ قانون آلمق غایت قولایدر ؛ فقط ، مجردات حقوقیه بی تماماً احاطه ، ایجاباتی تعیین وباخصوص بزم مملکت مزه تطبیق ایدیلنجه ، معروض اوله جنی مشکلاتی تخمین ایتك پك کوچدر ، بونك ایچون ، قانون آلنیر ایکن ، نظامنامه سی آلتمازه نظامات وحتی تعلیماتی مطالعه ایدیلز ، اولرنده برابر ترجمه ایدیلز ایسه ، مشکلات قات قات آرتار . نته کیم ، بزده بوحاله تصادف ایدیلکده و رجال دولتمزجه قانونی آلتان مالیه یرنسیلرینك لدنیاتنه وارمق اکثریا وقوفسزلق ، اوقومه تنبلیکی ، کلیشی کوزل ، بلا تدقیق ، یورولیه رق تحصیل وقوف ارزوسی یوزندن ممکن اوله مدینی ایچون ، اك اساسلی مواد قانونیه پیدرپی اهام اولونمده ، قانون بزم مملکت مزده بسبتون مضروبی بر جریان آلمده در . بوقالغك اك کسد برمه علاجی ، قانون ایله برابر نظاماتك دخی ترجمه واحضاری ، قانونده مجلس ملیجه بعض تبدیلات وجوده کلیر ایسه ، اوکا کوره ، تبدیلات اجرایی والده موجود رهبر نظامی به کوره ، قانونك حیاته سرعتله تطبیق در . بزده نظامنامه یایمق ایچون دائماً حیاتك نه لر آکلاده جفته انتظار ایدیلکده ، اکثریا جهالت ، نقصاتی احاطه طولایسیله ، سنه لره کچن واقعه وحادثه لردن بر حقیقت جدیده استحصال اولنه مدینی کورولمکده در . ربع عصرلرک نظامنامه سز کچیر بلدیکنه تصادف ایدیلک برچوق قانونلر ایچون ممکندر . حتی ، چوق دومه نظامنامه سی یاییلامدینی حالده ، قانونلر دکشدر یلمکده وبوحال تنظیم مسئله سنك دهامشوش بر شکل آلمسنی ایجاب ایتکده در .

عنانی مملکتند قانونی تعقیباً سرعتله نظامنامه یایلمامسنگ دیگر بر محدودی ده شودر:
اکثریا ایلک آتشی دور لر یکد کدن صکره ، یوکسک قانونی قاعده لره فنا آیشیلیمقده
اهمیتلری کوزدن آشاغی دوشمکده اولدینی کبی ، بعضاً ، قانونک وجوده کلسنه خادم
اولان مدیران و مأمورین تبدل ایدرک ، میدانده نظامنامه سی ایله برابر ، قانون تماماً بیتمش ،
حاضر لشمش کوز اوکنده بولمیدینی ایچون ، بودفعه نظامنامه نک ساده جه ترتیب واکالنه
چالیشیله جق برده ، ایشه قانونک تبدیل و تعدیلندن باشلانیمق ایسته نیلمکده وبوکا
هر نه دنسه لزوم کورولیه جک قدر فکر تعقیب انصافکارانه حکمفرما ایسه ، نظامنامه نک
ترتیبینه درجه کافیه ده آتش ایله وهله عینی قاعده لره شدت مربوطیت و حرمت ایله غیرت
اولنما مقده در .

مملکت مزک بویسقولوزیسی بک مهم برهاملدر ؛ اونی اونوتیمه رق چالیشمق ایجاب
ایدر . قانون ایله برابر نظامنامه لر تماماً حاضر لشمش اولدینی حالده ، مالی ماکنه نک تماماً
قورولی اوله رق براقیلدینی کورولور ایسه ، اونی بوزمق یکی کلنلر ایچون براز دها کوچ
اولور ، بوزمق تشبی بالکلیه زائل اولماز ایسه ده ، طرز اجراسی دکیشر ؛ بلکه سلفک
یادیقنی بهمه حال بوزمق ارزوسی ، براز اکال و اصلاح ایله مترافق بر نتیجه تعدیل
وارا ییلیر .

حاصلی ، غایت مختصر و بسیط قانونلر یایلملی و اوندن صکره ، سرعتله آرقه دن
نظامنامه لر یتشدر یلیدر . یالکز قانونلر هیچ بر شیئی تأمین ایده ضر . هله ، اصلاحی
وتجیدیدی ماهیتی حازر ، یعنی بسبتون مملکته یکیلک کتیرمکه مستعد قانونلر بهمه حال
نظامنامه لری ایله مملکته کلایلدر .

بسیط قانونلردن صکره ، کافه تفصیلات و تفرعاتی محتوی ، سریع نظامنامه لر
یتشدر یله میه جک ایسه و مملکت بعض اسباب اداریه واجتماعیه یوزندن فی الحقیقه بویه
برخسته لق ایله معلول ایسه : یایله جق برتدیر معکوس واردر : قانونلر بو حالده مهمما
امکن مفصل وهمان کافه تفرعات اساسیه بی حله مدار بر طرزده ترتیب اولونمیلدر . بزم
مملکت مز ایچون ایکنجی تدیری توصیه ایدن تجربه دیده بر چوق ذوات واردر . بن
بوفکر وقاعته دلم ؛ قانونلرک بساطتده ، نظامنامه لرک سرعت و مفصلیتده عمومیت
اعتباریه دها زیاده علمیت و معقولیت بولمیدینه ، قانونی مناقشاتک تنقیص ، اشتغالات

تنظیمیه نك تزید و تكشیف ایدیل سنده بزم مملكتمز ایچون ده فائده موجود اولدیقه قائم ؛ فقط ، بوقناعت دائره سنده صلاحیت تنظیمی تنسیق و حسن سوق امکان تخنده دكلسه ، نقصانی تنظیمی تقنین ایله تلافی به چار و ناچار مراجعت ایتمه نك ضروری اولدیغنی اعتراف ایدرم .

ارادات مخصوصه ربا شخصیه :

شخص معین ایچون مقصد و ماده معینه دائر اوله رق اصدار ایدیلن ارادات ، « خصوصی و شخصی ارادات تاجداری » بی وجوده کتیریر .

ارادات اداریه به دائر صورت عمومیه ده بوندن اولجه بعض اساسات ویریلش اولدیغنی کبی ، حقوق و وظائف تاجداری به راجع اوله رق زمان حاضره تشکل ایتدیکنی سوبلیدی کمز قاعده لرك اك صوکنجیسی اولق اوزره کچن بچنده : « ذات تاجداری طرفدن مهمامکن پرنسیپله راجع طرزده مداخله اجرا و شخصی احوال ایله انجق مهم مسائل یوزندن اشتغال ایدیلسی ، لزومی ایضاح ایدیلش ایدی . اداره عمومیه نظاملری ، نظامات عادیه ایشته پرنسیب دائره سنده ارادات تاجدارینك صدورینی استلزام ایدن مهم احوال اداریه دن عبارتدر . اونك خارجنده آریجه ارادات اصدارینه لزوم قالمایدر ؛ بومطالعه غایت موافق اولقله برابر ، هر مملکته كرك ساحه مالیده و كرك ساحه مالی خارجی زمینلرده شخص معین و ماده معینه ایچون ارادات اصدارینه لزوم کورلمکده در .

اولاً ، شوراسنی اونو تمیه رق سوبله لم که ، ارادات شخصی و خصوصیه ، تاجدارلرك « اداری عقود » میاننده بولونور و دائماً « تحریری » اولور . كذلك ، بو ارادات اولاشفاها واقع اوله بیلیر ؛ فقط ، اونك آلتنه قانون اساسیمزك ۳۶ نجی ماده سی موجبجه ، در عهده مسئولیت ایتك اوزره وضع امضا ایلین نظار بولنق قانوناً لازم اولدیغنی ایچون ، شکل و رسمنه موافق اوله رق تحریری برحاله قلب ایدیلک اقتضا ایدر . نهایت ، ارادات مالیه تاجداری دائماً تقویم و قایعده نشر اولونور . بوندن شونتیجه آکلاشیلیر ؛ ارادات خصوصیه و شخصی دنیلن عقود تاجداری ذهنده باشقه معنار حصوله کتیره جك و بزه ماضی بی خاطر لاده جق برماهیقی حائز دکلدر ؛ بلکه ، كرك شكلاً كرك حکماً مرتب و مقتدر .

واقعا، ماضى به نظراً، زمانمزمده ماليه اموريه متعلق اوله رق، امور جاريه وعاديه به راجع اولمق اوزره، يك آز معاملاته دائر اراده سنیه استحصال ايديلكده ايسه ده، بزجه نظرياته كوره، ارادات خصوصيه وشخصيه نك اهميتى باليكليه آزالامش، عددی تناقص ايتمكله برابر، ساحه سى براز تميزلنش وینه يك مهم مسائلك بوصورتله شخصى ومادى اوله رق حلتھ امكان قالمشدر.

بر نقطه نظره كوره، ادارى ارادات شخصيه وخصوصيه ماليه، ذات تاجدارينك مسائل ماليه ايله درجه علاقه سنه تابع بر كيفيتدر. يعنى، حد ذاتنده محتاج استيدان مسائل جيقماسه واطراد ايله بر چوق مسائل ماليه موجود قانون ونظاملر ايله اداره ومسئوليتى نظار طرفندن درعهده ايديله رك، مهم كوريلان واستيدانه غير محتاج اولان مسائل حضور شاهانه به طوغرى تحريك وسوق ايديلسه ده، ذات تاجدارى ارادات خصوصيه وشخصيه زمينى بوله بيلير؛ علاقه واشغال آرتديريلير ايسه، زمين استيدان زياده لشير وياخود زياده لشديريلير.

بر زمان مابيندن دفتر دارلقلمه خصوصى اوامر تلغرافيه تبليغ واعطا واموال مستحصله نك مقاديرى حقنده طوغرى به باشكتابته معلومات ارسالى ووقوعات جاريه ومهمه حاله حقنده هفته لق خلاصه لر ترتيب، تر فيعلر طلب، شكايترلر رفع ايديلش اولدينى كې، شيمدى ده بونوع احوال، مملكتهمزده تطبيق ايديله مز واسكى حال بردفعه ده تكرار ايده مز. قانون اساسينك نظاره بخش ايتديكى صلاحيت حاضره، بو طرزده مداخله يى قطعياً منع ايده بيلير؛ كذلك، تزبيد معاش، نقل مأمور، تزبيد صلاحيت، رابطه اداريه تأسيسى، نزعى.. الخ كې معاملات سرايدن طوغرى به محلتھ وماليه وبابعالى به عيني تاريخله ارادات سنیه تبليغ ايديله رك اجرا وسوق اولنه ماز. دور سلطان عبدالحميد ثانيده بو كې خصوصاتك اجراسى نظار طرفندن تجلد كوستريله رك، مدافعه انتظام وحق ايديله مامسى، سلطان عبدالحميد ثانيك هر نوع ايشلره بالفعل مداخله ايچون ايچنده سونك بيلمز بر آتش حس ايلمسى كې سيلردن نشأت ايتمكله، تعبير آخر ايله ذات تاجدارى طرفندن قانونلر فوقنده هر نوع امور جاريه نك طرز دوراننه دائر علاقه عظيم كوستريلسندن ايلرى كلكده در.

اك كوچك ايشلره قدر امور ماليه ده دخى سرايك مداخله سى كاه مال مأمورلر يى

تیر تیر تیره نمکده ، چالیشقان ، قورقاق و دققی یا بمقده ایدی ، گاه یرینی بولدینی و کیمسه دن قورقوبه محل قالمدینی ظنی حصوله کلیر گلز ، تنبل ، غیر مسئول و هر نوع مشروع و غیر مشروع ، فوق القانون یوللردن کیتمک ، ارزوی نفسانیسی ، نصل ایسترایسه ، حصوله کتیر مک اقتدار و صلاحیتی حائز خیر سر ، غدار مأمور لر حاله کتیر مکده ایدی . حاصلی دور سابقده کوستریلان مالی علاقه و مداخله غیر حقوقی و علمی اولدینی ایچون ، بوندن نه دولته ، نه حکومتجه ونه ده ملتجه استفاده ایدیله مامشدر .

ایشته ، زمان حاضرده ، مالیه ناظرینک راپور و مراجعتی اوزرینه ، بعضاً مسئله مجلس و کلايه وضع ایدیله رک ، صدارت واسطه سیله عرض اولونور ؛ بعضاً ، اهمیت و مملکتک سیاست عمومیّه مالیه سنه تعلق طولا ییسیله ، کیفیت مجلس و کلايه مذاکره اولونور ، و مسئله یه دائر ، مجلس و کلايه بر مضبطه وجود کلیر ؛ مجلس و کلايه مضبطه سی اوزرینه تذکره معروضه تقدیم و مالیه ناظرینک مطالعه نامه سی ربط اولونور . بویکی حالک فوقنده اوچنچی بر حال دخی متصوردر . « ماده معینه » مالیه قوانین دولتدن و یا خود نظامات عمومیّه دن برینک بر ماده سنه تماس ایدرک ، بوباید ماده قانونیه و نظامیه ایله مسئله نک صورت تألیف و تفسیری حقنده استشاریه لزوم حاصل اولدیغندن ، مسئله شورای دولته بدایه حواله اولونور . و شورانک مضبطه سی اوزرینه مجلس و کلايه و یریلن قراره استناداً ، کیفیت عرض ایدیلیر .

تکلیف واقع دائره سنده حرکت ایدیلک اوزره ، ذات تاجدار یجه مأذونیت اعطا بیوریلیور ایسه ، بالاسنه امضای هایون وضع ایدیلیر و اراده تاجداری تقویم وقایع ایله نشر اولنورق ، اجراءات اداریه ایچون بواراده تاجداری مدار عمل اولور . شورانک مضبطه سی موجود ارلان ارادات شخصییه و خصوصیه بعض مؤلفله کوره ، اداره عمومیّه نظام نامه سی حکم و قوتی حائز اولور .

اونود و لماق لازمدرک ، ارادات شخصییه ده مواد نظامیه قیلندن تقسیمات یوقدر و اساساً تعریف مسئله یه باقیلنجه ، بو حال غیر ممکندر . کیفیت ذاتاً ماده منفرده دن عبارتدر . ایضاحات آنفیه نظراً ، طرف پادشاهیدن بعض مسائل حقنده اراده هایون اصدار ایدیلامسی قابل اولدقدن ماعدا ، بعض جهتلرک تعدیل ایدیله بیله جکی ده منقهم اولمده در . کذلک ، صادر اولان اراده تاجداری یالکز اجرایه مأذونیت معنسانده دکدر ؛ اجرایی

آمرود ، برده مسئله معینه ایچون عادتا برحق و طرز حل تأسیس ایدیلش اولدیغندن ،
اولا اوکا رعایت ایدیلک و حتی اوندن صکره ، ظهور ایده جک مسائل متماثله ایچون ، اشبو
اراده سنیه امثال اتخاذ ایدیلک لازم کلیر .

بوندن شو نتیجه چیقاریله بیلیر :

« خصوصی و شخصی ارادات تاجداری بر ماده و مسئله به متعلق اولقله برابر ، امثال
سارمه دخی تشمیل حکمه مساعد بر امر و قاعده ماهیتی حائز و مرعی الاجرا اولق
ضروریدر . » دیمک ، ارادات خصوصیه و شخصیته ک اساس اعتباریه کسب ارتباط
ایدلکری قاط موجوددر . چوق دفعه ، تکامل اداری و حقوقی ذاتاً ارادات شخصی
و خصوصیه ک احتیاج ملی به اک موافق اولانلری طوبلایه رق قاعده نظامیه حاله افراغ
ایتمکده و اونلرک ایچندن بعضیلری ده قواعد قانونیه حاله کلکده در . بعضی ارادات
شخصیه به کلنجه ، اونلرک نوعی انجق کندی حاله منحصر و مقصوردر ؛ نه امثال وجوده
کیرمسی و نه ده تکرر ایلمسی اساساً ممکن دکلدر . بونلر حقیقی ارادات خصوصیه و شخصیته دندر .
« نظام » مسئله سی موضوع بحث اولور ایکن ، ساحه تنظیمه داخل اوله بیله جک
مسائل حقنده نصل اوزون اوزادی به تشریحاً بولنله رق ، نظام ایچنه آلتنه امکان
و صلاحیت موجود اولیان شیرلی تقریق ابتدی ایسه ک ، بوراده ده اوله یایمغه مجبورز .
فقط ، ارادات خصوصیه و شخصیته ایچون فضله سوز سولکجه حاجت یوقدر . چونکه ،
نه ماهیتده اولور ایسه اولسون ، خصوصی و شخصی اراداتک موضوعاتی نهایت نظام
موضوعاتک خارجه چیقماز . تعمیر آخرایله غایت واضح اوله رق شو حقیقی
قطعیاً اونو تماملی یز :

« ارادات شخصیته و خصوصیه ایله قانون زمین و موضوعی اوله جق مسئله لر حل
ایدیله مز . یعنی ، ویرکی اساسی ، مکلفیتی ، استثنائیتی ، نسبتی تعیین ، بودجه خارجنده
مصرف اجراستی تأمین ایتک ، کذلک ، موضوعات قانونیه دن اولان بعضی املاک مسائلی
ایله استقراض ایشلری تسویه ایتک امکان تحتنده دکلدر . اداره عمومیه نظامنامه لری ایله
عادی نظامنامه لر طرفندن حل ایدیله میه جک اولان مسائل ارادات خصوصیه و شخصیته
ایله ده حل ایدیلماک امر طبعیدر . حتی ، ارادات شخصیته و خصوصیه نظاماتدن ده
ضعیف و احاطه اساسات اعتباریه ده محدوددر . »

فکر حقوق و اداری هنوز انکشاف عظیمه واصل اولاماش اولان ملکتمزده ، یدی سکز سنه دنبری امور مالیه دائر اصدار ایدیلن ویکی دستورلرده بولنان « ارادات شخصیه و مادیه » یی برکزه کوزدن کچرنجه ، بوحقیقتک بزده پک اینی آکلاشیلاماش اولدینی در عقب نظردقی جلب ایدیور ؛ او یله برطاقم مسائله دائر ارادات شخصیه و خصوصیه استحصال ایدیلش که ، فی حد ذاته بر قانون زمینی اولق ایجاب ایدر ؛ یعنی ، بویابده ساده جه اراده تاجداری استحصالی غیر کافی در ، بلکه برویا ایکی ماده لک بر لایحه قانونیه یاییله رق ، مجلس ملیدن مسئله کچیریلیدر .

مثلا ، ویرکی و خر جلره دائر برایکی مثال : معادن خرچلرینک نسبتلریله ماهیتلرینک تبدیل و تعدیل ایدیلدیکنه دائر [دستور جلد ۲] صحیفه [۱۶۰] ده برقرارنامه و تابهیت قلمندن استیفا ایدیلکده اولان رسمی مین بر تعرفه معدله [دستور جلد اول ۷۲۷] ، مصر ایله تعاطی ایدیلن تلفرافنامه اجوراتنک تعدیلی حقنده شورای دولت و مجلس وکلا مضبوطه سی اوزرینه بر قاچ اراده تاجداری [دستور جلد اول ۷۱۷] و جلد ثانی برایکی محله ده ، طریزونده انشا ایدیله جک بر منسوحات فابریقه سی ایچون آلات و ادوات و لوازمک کمرک رسمندن معاقبتی حقنده اراده ، اورمان حقنک و رسومات سائرته نک تعدیلنه دائر تعلیماتنامه ، مدینه منوره محکمه شرعیه سنجه رؤیت ایدیله جک دعاویدن رسم و خرچ آلتامسی حقنده اراده خصوصیه و شخصیه الخ الخ صاییلایلیر . مصارف ایله استقراضات و آوانسلره دائر دخی تأسیس حق و وظیفه ماهیتی حائز اولان و بناء علیه موضوعات قانونیه به داخل مسائلک حلنی دخی دائره صلاحیتته ادخال ایلین بعض ارادات شخصیه و خصوصیه بزده صادر اولمشدر و الآن صادر اولمقده در . بوحال ، بالطبع قانون حکمنی حائز نظام عادی و اداره عمومیه نظامنامه سی ترتیندن دهها مضر بر نتیجه اداره و مالیه تولید ایده بیلیر . قوانین حقنده موقت قانونلر نه ایسه ، ارادات شخصیه و خصوصیه ده اودر ، ایکنجی آلت براز دهها کور ، نسبة مهارت بحریکلکک دهها قولای میدانه چیقمنه وسیله اولور ایسه ده ، بی محابا استعمالی حالنده بالطبع ، قوانین موقته دن زیاده موجب ضرر و آلت تشوش اولور . قانون موقت شویله بویله همه حال پارلمنتویه شکلا کیدر و اوراده وقومات اولوب بیتدکدن ، قانون موقتک حکمی زمانی کچدکدن صکره ، سببی و حکمت وجودی آکلاشیلیر ؛ محق ، غیر محق ، موافق غیر موافق ، مجلس ملی ایچون

اولان شیلری اکتریا عیناً قبول ایتمکدن باشقه چاره قالماز . فقط ، ارادات شخصییه و خصوصیه ده پارلمنتونک بسبتون متیقظ اولسی و کنديسنه شکلاً و رسماً کلامش اولان مسئله لری ده آراشدیروب قاریشدیرمسی اقتضا ایدرکه ، قانون ساحه سنه کیرمسی اقتضا ایدن بعضی مصالحک اداره یاییلمش اولدینی کورولسون و کرک مجرد تجاوزحق و صلاحیتدن طولای و کرک سوه یته غیرمقرون اولغله برابر ، نقصانی دقت و مسامحه دن طولای دواثر حکومتک جزاسی ترتیب و انتظام حقوقی محافظه و صیانت ایدیله بیلسین .

دیگر جهتدن اونوتولماق لازمدرکه ، ارادات خصوصیه و شخصییه ده حکومت اکثر احواله کوره ، مسئله یی برتفسیر قانونی شکله افراغ ایتمکده و مطلبی ایچون شورای دولتی مدافع وضعیتیه قونمقده در . دنيله بیلیرکه ، ارادات شخصییه و خصوصیه نک مهم اقسامی شورای دولت مضطه سی اوزرینه مجلس و کلاجه و بریلن قراره توفیقاً ، استیذانه کوندریلیر ؛ مثلاً استثنائیت تکلیفیه ، تعدیل نسبت ، وسائر مسائل ویرکی قانونلری موادینک تفسیری شکله قونیلماقده و اوندن صکره ، موافق تفسیر قانونی شورادن استحصال ایدیلیر ایسه ، اراده سی آله رق ، همان همان قانون قوتی حائز اولمق اوزره احکام معده و جدیده تطبیق اولونمقده در .

مثلاً ، مدینه منوره محکمه شرعیه سنجه رؤیت ایدیله جک دعاویدن رسم و خرج آلتامسی حقنده کی قرارنامه ده شو سبیلر کوستریلیور :

۱ — بلدة طيه اهالیسی فقر و ضرورت اصحابنددر .

۲ — بلدة طيه اهالیسی اساساً شایان حرمت و رعایت ذواتنددر . مجرد حرمت و رعایت شایان اولمق استثنائیتی تولید ایده مز . کذلک ، مدینه شهری اهالیسی کبی فقر و ضرورت ایچنده اولدینی ادعا ایدیله بیله جک برچوق شهر اسلامیه موجوددر . بعضی شهرلری استثناء برینی دیکرینک اوزرینه ترجیح قاعده سی قانون اساسیجه اساساً مردود و ممنوعدر ؛ پاتختک قدیم حائز اولدینی حق رجعان ، کیف مالتفق بر شهر وطنک دیکری اوزرینه ترجیحه هیچ بر سبب اولدینی حقنده حصوله کلن قناعتک محصولی اوله رق قالدیریش اولدینی حالد ، مدینه منوره ایچون یکیدن استثنائیت تأسیسه چالیشمق عبث اولمق ایجاب ایدر .

اوجنبی سبب اوله رق ، قدیم مدینه منوره نک بو کبی خرجلردن بافرمان معاف

اولدینی و اخیراً وجوده کتیریلن برخرج نظامنامه سی ایله فرمان قدیم حکمک اسقاط ایدیلدیکی ادعا ایدیلور. بوراده فرمان قدیم قانون حکمند. عد ایدیلرک، وضع ایدیلن نظامنامه نك حقوقاً قانون ماهیتی حائر فرمان هایونی فسخ ایدمه چکی اشراب و علاوه ایدیلک ایسته نیلیور. بو، برایی جهندن مجروح بر مطالعه در؛ قدیم فرمان هایونلر استثنائیت تأسیسه خادم ایدیلر؛ مدینه ایله برابر یوزلرجه شهر عثمانیه حقه نهجه استثنائیت و معافیتلر بوسایه ده تأمین ایدیلکده ایدی. فقط، بونلر قانون مثبت نظریه باقیه مایز؛ استثنائیات ولو فرمانلر مستند اولسون، قانون وجوده کتیرمن؛ باخصوص قانون اساسیمزک صراحتی قارشوسنده بویه بر ادعا درمیانی امکانسز و بونلر حقوقاً مفسوخدر. قالدی که، ساحه مالیده فرامین قدیمه استثنائیه متدائر اولدجه، دائماً نظامنامه ایله فسخ ایدیلر بیلیر قناعتدهیم. نته کیم، برچوق فرمانلر صرف تورک عرقیه بعضی شهرلر و عائله لر راجع اولدیغندن، بوسورتله حکمدن اسقاط ایدیلشد. حتی، بونک فوقنده، دیگر برقناعت صریحه دها پرورده ایتکدهیم:

فرامین قدیمه هایونک بعضاً عبارات قدیمه سیله، یکیدن مملکتزده اصدار ایدیلدیکی کورولمکده و بوحال بالخاصه جماعات غیرمسلمه طرفدن اوتنه دبری عصرلرجه دوام ایدن فرمانلرک کله بکلمه تکرار ایدیلسی استرحام و طلبه بناء وقوعه کلکده در. حالوکه بونلر ای اوقونه حق اولور ایسه، اویله امتیازاته تصادف ایدیلرکه، اساساً زمین قانوندر، طرف پادشاهیدن واقع اولان بوافادات عینی قانون ماهیتی حائر در، دنیسه اولو، مملکتک بنیان حقوقیسی بونلری اجرا ایدمه بیلیمک ایچون، آلت اوست اولمیلدر؛ یعنی، قانونلرک روحنه مغایر برچوق احکامه بوراده تصادف اولونور. ثانیاً: مملکتده مؤسس بنیان حقوقینک ایجاباتی هیچ نظر اعتباره آلماسه، بونلری اجرا ایتک ارزوسیه حرکت ایدیلنجه، ماده بونلری تطبیق ایتک امکانسزدر. بوحاله کوره، بطریق، خاخم و سائریه ویریلن فرمانلر برکزه کوزدن کچیریلنجه، بوراده کی عبادات و احکامدن بعضیلرینک قوانین صریحه مغایرتی اعتباریه، لغو، اولق ایجاب ایتدیکی قبول ایدیلر؛ تعبیر آخر ایله، ماضینک یادکاری اوله رق، بعضی جماعتلرده، شهرلرده، افراد و نجیالنده قالان و امتیازات مالیه تأمیننه خادم اولان بوکی فرامین هایونک موضوعاتی شیمدی قوانین مالیه ساحه سه کیرمک و قوانینجه صورت صریحه و شخصیه ده

بونلر تعداد ایدیلدیکجه ، امتیازاتک حقوقاً اهمیتتی اولماق ایجاب ایلر . نته کیم ، نظامات سابقه واحکام قوانین حاضره ، اساساً بوکی فرمانلرک حکمنی قالدیرمش و مملکتک سویه حقوقیه سی بونلره تحمل ایدیلماکی چوقدن آمر بولمیش اولدینی حالده ، وقوعاتک احتیاج ملی به کوره وقانون ، نظاملرک اوامری دائره سنده اولماسی ، صرف حکومتلرک تدبیرسزلکی ، فکر تعقیب و عزمدن محرومیتی کی سبیلردن نشأت ایتدکده و بوده فکر حقوقینک انکشافی ایله اورتدن پیدرپی زائل اولمقده در .

[یکی دستور جلد ۱ ، صحیفه ۳۵۱ ، موسوی خاخام باشیسی خایم ناعوم افندینک مأموریتی متضمن اوله رق ۲۸ حزیران ۱۳۲۵ تاریخده اصدار اولان برات عالیده : شروط قدیمه نک درجیله اشبو برات هایونمی ویردم ، دنیلیور و یوزلرجه متروک قواعد حقوقیه نک تأمین ایدیلکی استثنائیات ، امتیازات و حقوق سابقه بی حکایه ایدن برچوق احکام توالی ایتدکی صروده ، امور مالیه متعلق ، کذلک بعض معافیتلر ، استثنائیتلر بوراده ذکر ایدیلیور . قاعتمزه کوره ، امتیاز و استثنائیات زمان حاضرک دورقانونیسنده بوکی براتلر ایله استحصال ایدیله مز . بناء علیه ، ویرکی قانونلرنده آریجه تصریح کیفیت ایدیلدیکجه ، بوکی سردیات قدیمه نک اصلا حکمی بوقدر .

کذلک ، استثنائی ماهیه مالک اولدینی ایچون ، قانون دکل ، نظام ماهیتنی حائزادات ایله ده بوکی مؤسس حقوق امتیازیه رفع ایدیله بیلیر : استثنائاتک تأسیسی قانون ایله اولورایسه ده ، رفی اوندن ضعیف و سائط ایله ده اولور . بزده زیاد بوراده تعلق ایدیه جک فقره ۳۵۴ صحیفه ده در : ۱۵۰ نفر آدملی ایله برابر خاخام باشیدن جزیه شرعی ، عوارض دیوانیه و تکالیف عرفیه طلب اولمیه ، و کندولره مخصوص اولان خاخاخانه و سناویلرینه و مکتبلرینه متعلق اشبالرندن قبولرده واسکله لرده کمرک و باج مطالبه اولمیه الخ ... ، ممالک عثمانیه ده دین رسمی دولت اولان اسلام مؤسسات علمییه و دینییه سی حقنده کمرکدن و اوقتر و اوسومندن معافیت موجود اولدینی و تطبیق ایدیلدیک حالده ، جماعات غیر مسلمة اجنیه و ملت موسویه مؤسسات دینییه و علمییه سنه بونک تطبیق امکانشز و غیرقانونی ، و غیر عادل و غیر معقولدر . ذاتاً خاخام باشلیق طرفندن فعلاً بوققره لره احکامی اجرا ایتدیریلک اوزره مراجعت ایدیلسه ، بالطبع بوکا کمرک اداره لرنبجه التفات اولنه ماز . قدیم کمرکله راجع امتیازاتک زمان حاضر کمرکلرینه شمولی اولمیه جنی جواباً افاده ایدیلک قابل اولور .

ذاتاً بونوع فرمانلرک طرز افاده سی و ماضی مالیز کوز اوکنه کتیریلیر ایسه سهولته آکلاشیلیر و مساواتی محل اوله جق صورتده، بعض جماعت هیئت رسمیه سندن دهافضله، استثنائی بر مطالبه ده بولنامسه راجع اوله رق بوفرملرک براتلرینه قوندینی و یوخسه بونلر ایله جماعتلر لهنده امتیاز تأسیس ایتمک اصلاً دوشونیلمدیکی کورولور. حالوکه، تبدل زمان ایله بوکون عینی افادات، امتیازات تأمیننه خادم بر صورتده قوللانیله بیلیر. اونک ایچون، بوکچی فقره لره آرتق فرمانلرده هیچ بر یر قلامشدر.

براز یوقاریده ده اشارت ایدیلش اولدینی وجهله، مملک عثمانیه ده یوز یوزاللی سنه دنبری تورک و اسلام عناصری متدباً حقوق و امتیازات قدیمه دن وازچکرک، عناصر غیر مسلمه به حقوقه مساوی اولق اوزره، بر تمایل عدالت پرورانه کوسترمشلردر؛ عناصر غیر مسلمه ده، فرمانلره دکل، عمومی و معظم قانونلره قواعد نایته حالده کچن اساسات قانونیه ایله، بر طرفدن حقوقه یوکسلمش و بر طرفدن بویجور ایش کچی، فرامین عتیقه ایله مظهر اولدقلری بعض امتیازات مالیه دن استفاده یه قالدیشه رق، مساوی اولدقلری اسلام و تورکلرک اوسته کچمکه چالیشمقدن مع التأسف فارغ اولماش و ایکی رجیلی بعض عبارات استعمالی اصوللرینه مراجعت ایتمکه قالدشمشلردر. بعض نوع مالی امتیازاتده قانون اساسینک ۱۱ نجی ماده سنده موضوع بحث اولان امتیازات مذهبه ایله مسئله یی قاریشدیر مق دخی ایسته مشلردر. «امتیاز مذهبی» ایله «امتیاز مالی» اده سنده هیچ بر نوع ارتباط و تلاحق حقوقی زمانمزده یوقدر و ادعا ایدمک قابل دکلدر. قالدی که، قانون اساسینک موضوع بحث ایلدیکی امتیازلر اساساً دیگر قانونلرک منع و زجر ایلدیکی امتیازلردر. کذلک قانون اساسینک ۱۱۸ نجی ماده سندن بونوع واهی ادعالر ایچون هیچ بر مدد بکلنمک طوغری دکلدر. اسکی فرمانلرک حرفه طوقونیلیمیه رق عیناً تکرار اولومسی و حتی جوق دفعه بعض کله لری ارزو ایده جکلری طرزده توسیع حقوقلرینه مدار اوله جق صورتده تبدل و تعدیل ایدیلک اوزره اقتباس و اعلان ایدیلسی جماعتلر طرفندن بونک ایچون استرحام ایدیلکده در.

ارادات شخصی و خصوصیه لرده نظریات حقوقیه نه درجه ده مملکت مزجه صراعات ایدیلدیکنی تدقیق ایلک اوزره: جزا تأسیسی حقنده دستور جلد ۴، صحیفه اونده مندرج اراضی امیریه اوزرینه بلارخصت انشا اولومش و اوله جق فابریقه و امثالی

مؤسسه جزاء ایکی قات بدل عشره ربطی مسئله سی، امتیازات رسومیه تأسیسی حقنده
[جلد ۴، صفحہ ۲۴ و صفحہ ۵۰ جلد ۶۳ صفحہ] مندرج ارمنی، روم بطریق لرینه ویریلن فرمانلر،
تخصیصات اعطاسی حقنده جلد ۴، ۸۶ صفحہ، تنزیل تمتع دولت حقنده جلد ۴، صفحہ
۳۷۱، ادخالات و اخراجات رسم طرحی حقنده جلد ۵، صفحہ ۷۸ و تدمر خرابه لرینی
زیارت ایدنلردن اجرت دخوله اخذی حقنده صفحہ ۱۷۳، ریختیم ترکی حقنده صفحہ ۵۶۶،
اوقافک ضبط و بدله ربطی حقنده صفحہ ۸۲۴ ده اعلان / اصدار ایدیلان ارادات نظر
تفتیشدن اصرار ایدیلک لازمدر .

بو اراده لر ایله امثالک بعضیلری اداره عمومی نظامنامه سی ماهیتده در . چونکه ،
مجلس وکلا قراری ایله اراده سنییه اقتران ایتکده و برطرفدن دخی شورای دولتک
تصویبه مظهر اوله رق، شورا مضبطه سی اوزرینه قرارنامه اصدار اولونمقده در . بالکزه ،
شکلاً مواد نظامیه موجود دکدر . بعضیلر نده شورانک مطالعه سی آلمانمشردر ؛
مجلس وکلا مضبطه عادی سی اوزرینه عرضه کتشمش و اراده یه اقتران ایلشدر . مع مافیه ،
ماهیت مسئله امثالی حادثاته قابلیت تطبیقه سی بولنان بر مصلحت اولدینی ایچون ، مواد
نظامیه شکلنده وجوده کتیر بلامکله برابر، اراده لر ماده نظامیه حکمنده در؛ واجب الانباعدر .
اخطاره لزوم کوریورزکه ، بونوع اراداتک علیهنده سوق دعوا ایدیلک
مسئله سی « نظامانده » اولدینه تماماً بکزه مک ضروری و طبعی در . اداره عمومی ماده
نظامیه سی حکمنده اولان بر اراده سنییه کرک محاکم اداره جه و کرک محاکم عدلیه جه
واجب الرعايه اولمق اقتضا ایدر . محاکم عدلیه بر اراده نک قانونه مخالفی حالنده ،
اراده یی فسخ ایدیه بیلیر ایسه ده ، محاکم اداره ، بوحق و صلاحیت مالک دکدر . اونک
خارجنده موجود دیگر نظامات عادی و اداره عمومی نظاماتنه مخالفت ادعاسیله ، اراده
شخصیه محاکم عدلیه جه فسخ ایدیه من . مؤخر تاریخلی حکم اراده سنییه اقوی عد
اولونمق ایجاب ایدر .

نهایت ، بعض ارادات خصوصیه واردرکه ، ماهیتی اعتباریله صرف بر حال ووقعیه
راجعدر : مثلاً ، بر مثال : امور حقوقیه و تابعیت و دفتر خاقانی و محاکم اداره خرج
علم و خبرلری ایله و بزه و موزه علم و خبرلرینک تبدیل الوانی حقنده اصدار اولان اراده سنییه
[جلد ۵ ، صفحہ ۹۳۷] بستیون اجرانی بر ماهیت عرض ایتکده و امثال حکمییه وجوده

کثیرمکدن اوزاق بولنمقده در . نته کیم ، بواراده نک آلتند بوتون ناظرلرک امضاسی موجوددر ؛ لکن ، بوکا مقابل ، احتیاج اولدینی ایچون ، شورای دولتک مطالعه سی آلتامش در . اراده سنیه لازم الاتباع اولق طبیعی ایسه ، نظام عادی ماهیتده دخی دکلدر .

پوسته نقلیه مأمورلری ایچون تطبیق ایدیهلرک کفالت متسلسله اصولی حقنده اصدار اولتان اراده سنیه [جلد ۵ ، صحیفه ۸۶۳] نظام عادی ماهیتی حائز بر اراده شخصی و خصوصیه در . بوکا نظام عادی حکمنده در ، دیورز : چونکه شورادن یکجامشدر . حتی ، مجلس وکلاده بیهل پوسته ناظرینک تذکره سی اوقونامش ، بوبابه مذاکره یاییلمغه لزوم کورولمه مشدر ؛ طوغریدن طوغری به صدارتجه عرضه یوللانهرق اراده سی آلتمشدر . سبب : امثال موجودیتدر . پوسته نظارتنده تاتار و سیار مأمورلرینه ذاتاً تطبیق ایدیلکده اولان کفالت متسلسله اصولی نقلیه مأمورلرینه ده تطبیق ایدیلک بو مأمورلرک معاشده مساواتلری ، ایشده متانلیت و حتی عینتلیری طولایسیله ، طلب ایدیلش ، صدراعظم پوسته ناظری ایله برابر اراده نک آلتی امضا ایدرک ، مجلس وکلاده بلامذاکره بوقراری اعلان و مسئولیتی آلتنده اجرا ایتمشدر .

بعدالمشروطیت بوقیلدن وجوده کلن اراداتی بوراده طولیلامق هم ماده امکان تحتنده دکلدر ، همده فائده سزدر . حتی ، بونلری ای برتصنیفه بیهل تابع طومتق مع التأسف کوچ برایشدر . فقط نظری اوله رق بونلرک اساسلری و صورت اصدارلری ایله تأمین ایتدکلی نتیجه ووجوده کتیردکلی احوال حقوقیه ملکتمزک کچیرمکده اولدینی مالی استحاله حقوقیه یی ای آکلامق وذهنده ای یرلشدیریه ییلمک ایچون ، علی العموم ارادات نظامیه من صورت ظهوره تولد واجرالری ایله مقصدلری وقوت و نتیجه لری نقطه نظرندن دقتله مطالعه و تمقیب ایدیلک اقتضا ایدر .

تشکیلات مالیه مدرسی

م . زهیری

